

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 4

APRIL 1938

LETO IX.

AURORA
MOUSSELETTE
DOLORES
ALENKA
PHOSPHOR

Vse za Vas in za Vašo družinico, da bo radost pomladi popolna ... Pridite in se prepričajte, da imamo pripravljeno za Vas najlepšo izbiro novosti za pomladna oblačila —

MANUFAKTURA NOVAK

LJUBLJANA, Kongresni trg (pri nunski cerkvi)

KVALITETNO BLAGO! — VEDNO NAJUGODNEJŠE CENE!

Krožna potovanja

s parnikom „Kraljica Marija“

I. potovanje

od 30. aprila do 17. maja: Dalmacija, Grčija, Tripolis, Tunis, Italija.

II. potovanje

od 19. maja do 7. junija: Dalmacija, Rhodos, Sirija, Palestina, Egipt, Italija.

III. potovanje

od 3. do 18. julija: Dalmacija, Tunis, Francoska riviera, Italija, Malta.

IV. potovanje

od 19. julija do 3. avgusta: Dalmacija, Grčija, Romunija, Bolgarija, Turčija, Italija.

V. potovanje

od 24. septembra do 14. oktobra: Dalmacija, Rhodos, Ciper, Sirija, Palestina, Egipt, Italija.

Redna linijska potovanja s parnikom „Princesa Olga“.

Jadran — Grčija — Palestina — Egipt od 29. aprila do 9. novembra vsakih 14 dni.

Kabine rezervirajo in potrebne informacije dajejo: Direkcija Jugoslovenskega Lloydja v Zagrebu (Gundulićeva ul. 3 — telefon 32-52) in vodilni potniški urad.

Izkušnja.

«Ko sem se sešil iz zadnjega stanovanja, je gospodinja jokala.»

«To se pa pri meni ne more zgoditi, ker je treba plačati stanovanje naprej.»

Pes.

«Zakaj se pa tako bojite psa? Saj morate vendar vedeti, da pes, ki laja, ne grize.»

«Jaz že vem, toda kdo ve, ali ve to pes?»

Pomlad prihaja in vse se preraja!

Tudi Vi morate skrbeti, da se Vaš organizem prerodi z zdravno in dobro prebavo. Zato uživajte redno „ETA“ ovsene kosmiče, ki Vam urejajo prebavo želodca, krepijo mišice in jačajo kosti. Za borih Din 7- dobite v vsaki špecerijski trgovini zavitek dobrih, krepčilnih „ETA“ ovsenih kosmičev.

ALI SE TRUDITE TUDI VI, DA BI IMELI TAKO PREKRASNO POLT

in da bi znjo
presenetili
svoje tovarišice. —
To je
zelo lahko.

Moški ne marajo grdega mastnega nosa in blesteče kože. Vлага in mastne naslage prihajajo iz razširjenih znojnic. Vse to se zmeša z Vašim pudrom in tvorijo se male trde grudice, ki se vležejo v znojnice, jih razdražijo in še bolj razširijo in tako gre to brez prestanka. Zatečite se takoj k pudru Tokalonu, ki je odporen proti vlagi. Dajte nekaj tega pudra na prst potem pomočite prst v vodo in, ko ga potegnate iz vode — glej čudo! puder in prst sta suha. Puder Tokalon je zmešan s smetanovo peno in obdrži se na koži tudi pri deževnem vremenu, pri kopanju v morju ali med potenjem pri plesu v najbolj soparni plesni dvorani. Čudovite nove barve dajejo polti prekrasen videz, kakršnega prej nikdar niste imeli. Moški strastno ljubijo te nove barve. Te barve se zlivajo s kožo in nihče Vam ne bo mogel reči, ali ste napudrani, ali niste. Četudi je sestava teh novih barv dosti dražja, bode cene pudra Tokalon zaenkrat ostale neizpremenjene.

Zakonski prepir.

Nedavno tega sva se z možem zaradi neke prav malenkostne zadeve sprla. Ves razkačen je zaloputnil vrata za seboj in odšel. Kmalu nato je prišla k meni njegova sestra. Opazila je, da sem objokana, in je z vprašanji silila vame toliko časa, da sem ji potožila to in ono. Kljub temu, da sem jo prosila, naj to, kar sem ji zaupala, ohrani zase, je vendarle šla in vse povedala svoji materi, moji tašči; njej pa se je spet zdelo potrebno, da o stvari govori z mojim možem. On pa je sedaj zaradi tega tako užaljen, da že teden dni ne izpregovori z menoj niti besedice. Kaj mi je storiti? Tako strašno sem nesrečna. L. N.

Odgovor. Svojemu možu morate pojasniti predvsem to, da ste ravnali v razburjenju. Da bi do teh besed prav gotovo ne prišlo, če bi med Vajinim preprirom in sestrinim obiskom poteklo vsaj nekaj ur, da bi se medtem zbrali in umirili. Povejte mu, kako zelo Vam je žal, da ste ta Vajin prepir obesili na «veliki zvon», pa čeprav samo nehote. In še to mu povejte, kako zelo pogrešate njegove tople besede, njegovega prijaznega pogleda. Tako napravite, in vse Vaše nesreče bo konec. Za bodoče pa si zapomnite: vse, kar se zgodi doma med štirimi stenami, naj tudi tam ostane. Kjerkoli, kadarkoli in komurkoli boste o tem govorili, dobrih posledic to ne bo rodilo nikdar in nikoli. Je pač žalostna, vendar pa pribita resnica, da so dobri prijatelji taki, na katere se res lahko zanesemo, taki, ki se zanimajo za naše brige in težave iz resničnega in iskrenega sočutja, redki, zelo redki. Večini izmed teh sočustvujočih prijateljic gre predvsem za senzacijo, zato da vedo v svojem prijateljskem krožku pove-

dati čim več novic, in morda celo še za to, da uživajo v svoji škodoželjnosti.

Ali se bo izpremenil?

Že od otroških let poznam fanta, ki mi kar naprej zatrjuje, da me ima rad in da se namerava z menoj poročiti. Medtem ko ima on le dopoldne službo, sem jaz zaposlena ves dan od jutra do večera, največkrat celo še ob nedeljah in praznikih po nekaj ur. Zato se svojih prostih dni prav posebno veselim, ker se pač vedno nadajam, da jih bova prebila skupaj. Pa se običajno zgodi tako, da prav tedaj, ko sem prosta jaz, on ne utegne. Ali se je bil že prej dogovoril za kakšen izlet ali sestanek ali karkoli, krako malo ne more. Pa ne morda, da bi vse ostale dneve, ko sem v službi jaz, tičal doma. Na obiske hodi in na izprehode; brca žogo, smuča, pleše, plava in ure in ure presedi po kavarnah. Kadar o vsem tem tako razmišljam, se mi zdi, da mora biti tiste njegove sicer tako poudarjane ljubezni do mene bore malo. In vedno pogosteje se mi vsiljuje misel, da bi to zvezo prekinila. Sicer mi nekateri zatrjujejo, da so prav takšni moški, ki so kot fantje najmanj solidni, kasneje najbolj navezani na dom in na družino. Jaz pa tega skoraj ne morem verjeti. Kaj naj storim? C. R.

Odgovor: Lahko se zgodi, da se tak človek, ki je v mladih letih okusil vse, kar se okusiti da, v zakonu izkaže za dobrega, morda celo vzornega zakonskega druga, zagotoviti Vam pa tega seveda nihče ne more. Prepričana pa sem, da je število tistih, ki v takšno

ugodno izpremembo ne verujejo, precej večje od števila tistih, ki Vas s tem tolažijo.

Skrb za hčerko.

Imam 16letno hčerko, ki se uči obrti. Moja največja želja je, da bi se te obrti res dobro izučila in da bi jo vzgojila v vzorno dekle. Skrbi me pa, ker vidim, da vse preveč rada zahaja v družbo prijateljic. Kljub temu, da sem ji to prepovedala, je v nedeljo, ko sem bila po opravih z doma, pustila svoje mlajše sestre same doma in odšla. Ker se ni nadejala, da se še isti dan vrnem, je bila ves dan in tudi zvečer brez skrbi. Šla sem jo iskat in sem jo našla z bratrancem in s prijateljicami v gostilni. Že čez nekaj dni je spet odšla z doma, češ da spremlja prijateljico domov, pa so jo spet zvabili v gostilno. Ker sem zvedela, da jo prijateljice hujskajo, da ni treba ubogati in tudi ne pomagati doma pri delu, je sedaj ne pustim nikamor več razen k telovadbi. Izprehodi se pa tudi zadosti, saj ima precej daleč v službo. Sedaj mi pa očita, da jo bom prikrajšala za vso mladost, da bo doma ostarela in okostenela in da manjka le še to, da jo vtaknem v samostan. Pri-pominjam še, da je sicer še zadosti ubogljiva in pridna, pa menda le iz bojazni pred očetom, ki se ga zelo boji.

Oglas reg. 5 Br. 31410 dne 26. XII. 1935.

HERSAN ČAJ

deluje dobro pri boleznih želodca, jeter in ledvic.
Pomaga pri arteriosklerozi in hemoroidih.
Lajša muke in bolečine pri revmatizmu in orolinu.
Blaži težave pri mesečnem perilu in menli.
Odpravlja motnje pri debeljenju in napravi človeka vitkega.
Dobiva se v vseh lekarnah.
 Reg. S. št. 19830/933

CHEMO-TECHNA

LJUBLJANA

Za intimno toaleta

in vsakdanje higienično umivanje, za razkuževanje pri bolniški strežbi uporabljajte vedno le

SANOFORM,

ki ga dobite v vsaki lekarni in drogeriji ali pa pri tvrdki

CHEMOTECHNA d. z o. z.
 Ljubljana, Mestni trg 10.

ELIDA

mila

*- najzanesljivejša osnova
za uspešno nego*

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na kožo.
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo.
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži.

ELIDA
BELI
ŠPANSKI BEZEG
omamljivega vonja —
snežnobe barve

Za Vaš nasvet Vam bom prav hvaležna.
Zaskrbljena mati.

Odgovor. Da bi hodilo tako mlado dekle samo, brez staršev, po gostilnah, res ni prav. In to je pač tudi treba dekletu na primeren način dopovedati. Važno pa je, da o zadevi ne pričnete razpravljati tedaj, ko ste najslabše razpoloženi, ali morda celo takrat, ko ste na dekle najbolj hudi. Hčerka mora Vaša izvajanja razumeti in tudi čutiti, da ji res hočete samo dobro. Le v tem primeru bodo Vaše besede kaj zalegle: sicer pa boste dosegli kvečjemu to, da ji bo dom še bolj odvraten in tuj.

Mirno in stvarno ji morate razložiti, da takega dekleta, ki mu je le do pohajkovanja in do veseljačenja, nihče ne ceni. Veseljači in zabava se vsak fant

rad s takim dekletom, a kadar mu gre za to, da si izbere dekle, ki naj mu bo nekoč žena in mati njegovemu otroku, takrat prav gotovo ne bo zavil v gostilno.

Če ji boste vse tako pravilno razložili, Vas bo razumela in se tudi sama od sebe ogibala neprimerne tovarišije. Sestajanja z neoporečnimi dekleti pa ji seveda ne smete braniti. Ker mladina pač sodi med mladino.

Navajajte jo pa k temu, da se bo družila z dekleti, ki iščejo in tudi najdejo največje razvedrilo v lepi prirodi, v izprehodih in izletih in ki imajo smisel in veselje do lepe knjige in lepega ročnega dela. Dajte ji kdaj pa kdaj na razpolago moke, sladkorja in masla, da sama speče kakšno pecivo. Potem naj povabi nekaj deklet, lahko tudi kakšnega fanta. Čudili se boste, kakšno veselje bo to. Še na misel ji ne bo več prišlo, da bi Vam uhajala v zakajene in smrdljive gostilne med na pol opite in rjoveče razposajence. Da pa ni zločin, če dekle kdaj pa kdaj v primerni družbi posedi v gostilni ob skodelici kave ali ob kozarcu malinoveca ali pa limonade, se pač samo po sebi razume.

Poročile so se naročnice:

gospodična Anica Brglezova z gospodom Ivanom Volino iz Kovina, gospodična Luize Holzerjeva z gospodom Antonom Krambergerjem, uradnikom iz Maribora, gospodična Terezija Jelenova z gospodom Mirkom Miheličem, gostilničarjem iz Črnomlja, gospodična Francka Perko z gospodom Ivanom Mulejem iz Radovljice, gospodična Martina Kranjčeva z gospodom Franjem Rožmanom iz Artič, gospodična Lojzka Vadnalova z gospodom Stankom Rozmanom, trgovcem iz Št. Vida nad Ljubljano, in gospodična Mici Tkavceva z gospodom Matijem Lesom iz Denoviča. — Iskreno čestitamo!

Ta znak jamči za
pravilnost in kvaliteto

Pyramidona

Oglas je registr. pod Š. Št. 1675 od 17. XII. 1936.

ZA PREHOD
IN POLETJE

Swila

EKSKLUZIVNI
VZORCI

VELIKA IZBIRA IMPRIMÉ
IN MODNE SVILE:

MANUFAKTURA

F.K.S. *Souvan*

LJUBLJANA
MESTNI TRG 24

DRAGE NAROČNICE!

Dopisi naših naročnic.

Zadnje čase smo prejeli iz vrst naših naročnic toliko pohval, priznanj in nasvetov, da si ne moremo kaj, da bi se jim zanje prav iskreno ne zahvalili. Saj nam po eni strani pričajo, kako pri srcu jim je napredek «Žene in doma», po drugi strani pa nam je to najlepši dokaz, da smo na pravi poti. To nam daje novih pobud za nadaljnje delo. Mnogo naročnic je dalo duška svojemu zadovoljstvu, da smo «Ženo in dom» izboljšali brez hrupa in velikih obljub. Druge spet priznavajo, da je pripovedno gradivo na zgledni literarni višini, da so praktični članki koristni, vzgojni in poučni ter da je oprema lista odlična. Naše urednice in sotrudnice so takih priznanj seveda vesele.

Krojna služba.

Na splošno željo bomo odslej prinašali več modnih slik. Izbirali bomo take kroje, ki bodo v vsakem oziru ustrezali zadnjim zahtevam mode. Da si bo mogla vsaka naročnica sama napraviti obleko, kostum, plašč, bluzo ali krilo po sliki v «Ženi in domu», bo lahko za majhen denar dobila kraj. Zato bomo pri vsakem modelu navedli številko in ceno kroja. Za kraj obleke, ki si ga izberete, nakažite znesek, ki je pri popisu modela označen.

Pet položnic na leto.

Da boste imeli dovolj položnic na razpolago, bomo prilagali položnice prvi, četrti, sedmi, deseti in dvanajsti številki «Žene in doma». Zato prosimo, da položnice dobro shranite.

Še več položnic.

Če pa boste vseh pet položnic porabili ali založili, dobite za 25 par novo položnico pri vsakem poštnem uradu. Na tako položnico zapišite na sprednji strani: «Žena in dom», uprava, Ljubljana, štev. 15.490.

Nakazilo.

Zadaj na položnici pa zapišite vselej, za kaj naj nakazani znesek uporabimo. N. pr.:

Za kraj K 7913, velikost II Ž. d. št. 4, stran ?	24 din
Za naročnino za 12 števil in 10 prilog za leto 1938.	68 din
Za 5 gospodinjstvih knjig za leto 1938.	37 din

skupaj . . . 129 din

Mera za kroje.

Samo na podlagi vplačila bomo preskrbeli naročeni kraj.

Za izbiro velikosti krojev bodo pri vsakem modelu označene rimske številke I do VI.

Velikosti krojev po številkah I do VI se merijo:

Velikost	I. cm	II. cm	III. cm	IV. cm	V. cm	VI. cm
Zgornja širina	90	96	102	108	114	120
bočna širina	100	105	110	115	120	130
cela dolžina	med 116 in 118	med 118 in 120	med 120 in 122	med 120 in 122	med 120 in 122	med 120 in 122

Izrabite to našo krojno službo, ki bo le v Vašo korist, saj si s tem omogočite, da si za majhen denar in z lastnim trudom napravite elegantno obleko po zadnji modi. Kakor hitro se za to odločite, boste imeli posebno veselje s svojim delom in marsikateri stotak si boste s tem prihranili.

Priporočamo se še za nadaljnje nasvete.

Tudi za naprej Vas prosimo, da nam sporočite svoje mnenje o «Ženi in domu». Bodite prepričani, da bomo kakor doslej vse dobre nasvete radi upoštevali.

Kakšne ugodnosti nudimo naročnicam.

Letos je pristopilo izredno mnogo novih naročnic, ki še ne poznajo vseh ugodnosti, ki jih nudi «Žena in dom» in ki so:

Brezplačni nasveti.

Vsaka naročnica dobi brezplačno nasvet v katerikoli zadevi. Zaradi strokovnih nasvetov se bomo obrnili na strokovnjake. Za korespondenco naj vsaka naročnica, ki hoče dobrega nasveta, priloži 4 din za pismeni odgovor. Svoje vprašanje naj vedno razločno podpiše s polnim naslovom. Vsako vprašanje se obravnava tajno in nihče ne zve za ime vprašalca. Na anonimna vprašanja ni odgovora. V «Ženi in domu» objavimo samo tiste odgovore, ki utegnejo zanimati tudi ostale naročnice.

Letna naročnina.

Vsaka naročnica dobi poleg 12 številčk »Žene in doma« in 10 prilog za kroje in ročna dela za 68 din.
še pet praktičnih gospodinjskih knjig za 37 din.

Praktične knjige za polovično ceno.

Posamezna knjiga stane za nenaročnice 30 din, naročnice jo pa dobe za 15 din.
Pri tem opozarjamo naročnice na tele praktične knjige, ki smo jih doslej izdali:

ČERNA RUŽENA: 1400 nasvetov
DR. DÜCKELMANNOVA ANA: Postanek otroka in njegov razvoj
GERLING R.: Sitni možje — Vzgoja za zakon
DR. HODANN MAKŠ: Ali otroka res štoklja prinese
DR. JAKŠA JOŽA: Kako spoznamo spolne bolezni
KNEIPP: Domača lekarna in zdravilna zelišča
ING. ARH. KREGAR R.: Naš dom
ING. ARH. KREGAR R.: Kaj moram vedeti, kadar si gradim dom
ING. ARH. KREGAR R.: Naš dom — kako ga gradimo
DR. LOBEL JOSIP: Od zakona do ljubezni
MACFADDEN BERNARR: Mož in zakon
DR. PETRIČ KAREL: Bolezni, kako jih spoznamo in preprečimo
DR. PETRIČ KAREL: Človek
DR. PETRIČ KAREL: Nalezljive bolezni, kako se jih obvarujemo
DR. PETRIČ KAREL: Nega bolnikov in prva pomoč pri nezgodah
DR. PETRIČ KAREL: Regulacija rojstev
PODGORNIK ANGELA: Za pridne roke — vezenje
PODGORNIK ANGELA: Za pridne roke — za vsako nekaj
PODGORNIK ANGELA: Za pridne roke — za moža in še kaj
PODGORNIK ANGELA: Za pridne roke, VII. del
PODGORNIK D.: Vrt in moje rože
S. G.: Za pridne roke — šivanje
DR. RAUNERT MARGARETA: Kako naj se žena neguje
STUPANOVA MILICA: Kako vzgojim svojo deco
ŠEST OSIP: Kar po domače
ŠKERJANČEVA VERENA: Kako naj kuham
VOĐETOVA ANGELA: Žena v sedanji družbi
VOĐETOVA ANGELA: Spol in usoda

Prihodnji mesec objavimo vsebino letošnjih petih knjig, ki jih pričnemo meseca avgusta razpošiljati.

Da smo mogli »Ženo in dom« izboljšati in tako okusno opremiti, kakor je sedaj, gre predvsem zahvala tistim naročnicam, ki nam pomagajo pri nabiranju novih naročnic. Čim več je naročnic, tem več lahko žrtvujemo za polepšanje in izboljšanje revije. Zato vsaka naročnica, ki nam pridobiva nove naročnice, koristi tudi sama sebi.

Nagrade za pridobivanje novih naročnic.

Ako nam pridobite eno naročnico, si lahko izberete: brisačo-frotirko ali žlico in vilice za solato ali žlico in vilice za turiste ali pa denarnico.

Ako nam pridobite dve naročnici, si lahko izberete: par svilenih nogavic ali žlico iz nikel-kroma ali vilice iz nikel-kroma ali nož iz nikel-kroma ali samovar ali žepni nož ali pa električno žepno svetilko.

Nagrado, ki si jo izberete, Vam pošljemo takoj, ko Vaša naročnica poravnava naročnino za vse leto. Naročilnica za pridobivanje novih naročnic je bila priložena prvi številki.

Knjižne zbirke «Evalit».

Založba »Evalit« izdaja po nizki ceni dobre knjige, ki jih lahko plačujete v mesečnih obrokih. Zahtevajte brezplačno ilustrirani katalog (96 strani).

Plačevanje naročnine v obrokih.

Naročnice, ki bi ne mogle plačati naročnine za vse leto naprej, lahko plačujejo naročnino tudi v obrokih. Seveda jih prosimo, da za vsak obrok doplačajo po en dinar, kolikor znašajo poštni in manipulacijski stroški za vsako vplačilo.

Če plačajo naročnino v dveh polletnih obrokih, se naročnina zviša za 2 din, pri četrletnih obrokih za 4 din in pri mesečnih obrokih za 12 din.

Reklamacije.

Kadar ne dobite revije ali knjige do 8. vsakega meseca, pišite upravi dopisnico. Uprava bo takoj uvedla reklamacijsko postopanje. Če se revija in knjiga ne najde, Vam uprava pošlje nov izvod. To se pa zgodi le tedaj, če izgubljenost reč za časa reklamirate. Na pritožbe po preteku 15 dni se ne moremo ozirati, ker se takrat ne da več ugotoviti, kdo je prevzel Vaš list in knjigo. Izvolite si to v koledar zapisati, da ne bo kasneje zamer, če nam list ali knjiga poideta.

Preselitev.

Kadar se preselite, Vas prosimo, da nam to 14 dni prej, preden list izide, sporočite z dopisnico in da zapišete razločno svoje ime, s t a r o bivališče in novi naslov.

Odpovedi.

Če že morate revijo iz kateregakoli razloga odpovedati, storite to vedno 15. novembra vsakega leta, ker imamo sicer gmotno škodo. Prosimo Vas pa, da nam, če količkaj mogoče, pridobite za svojo odpoved drugo naročnico. Naša hvaležnost Vam bo zagotovljena.

Razločni naslovi

Kadar nam pišete, zapišite vselej razločno natančni naslov in priimek.

Vas lepo pozdravljamo in Vam želimo vsem veselo Veliko noč.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

(Nadaljevanje.)

Vse to je delal bolj ko v sanjah, komaj na pol zavestno. Bilo mu je, da bi se bil na mestu zgrudil, a se je premagoval. Sklenil je tresoče se roke, da bi molil, a ni mogel moliti. Motile so ga misli in občutki. Gledal je ženo, ki jo je bil pustil še živo, a zdaj je mrtva. Zdelo se mu je uganka.

In kakor da hoče za vsako ceno razrešiti neko skrivnost, je strmel v njen obraz. Ali niso bila v tistih potezah okamenela vsa čustva preteklih trenutkov? Srd, groza, obup, razočaranje. In nazadnje tudi ljubezen. Da, tudi ljubezen. Izražala jo je neka blaženost, ki je bila izpremešana z brezmejno bridkostjo.

Pogled mu je preskočil z mrliškega obraza na beli vrat, ki ga je imela kakor nalašč razgaljenega. Na njem so se poznale modre lise. Kri so ji bili izmili, teh znamenj nasilja ni bilo mogoče izmiti. Kričala so. Tako mu je bilo, kakor da iz njih prehaja neko trepetanje v njegovo telo. Grenko spoznanje nečesa bridkega in grdega se je pomešalo s strahom.

Kakor da tega ne more gledati, je zdrknil na kolena in strmel v tla. Silil se je, da bi molil. Toda molile so le ustnice. Na tiho, a s strastjo se je obtoževal nečesa, četudi mu njegova krivda ni bila povsem jasna. Obtoževal je tudi ženo.

Počasi se je dvignil in se z zmedenim, plašnim pogledom ozrl po ljudeh. Gledali so ga, kakor da jim je tedaj prvič stopil pred oči. Njih molk je le zdaj pa zdaj prekinilo nerazložno šepetanje.

«Kdaj je umrla?» je vprašal.

«Kdaj?» je ena izmed žensk pogledala svojo sosedo. «Tri ali štiri ure bo od tega.»

«Toda kako, za božjo voljo, kako...», se mu je iztrgalo iz duše, a ni dokončal stavka.

Ljudje so molčali. Nato je nenadoma zašumelo med njimi. Od vrat, ki jim je kazal hrbet, so se mu približevali koraki. Nekdo je obstal tik za njim in mu položil roko na ramo.

«Pojdite z menoj!»

Ozrl se je. Za njim je stal orožnik. Drugi orožnik je stražil vrata.

«Z vami? Zakaj?»

Saj bi mu ne bilo treba vpraševati. Že na stopnicah, medtem ko je tekel v sobo, ga je bila obšla rahla slutnja. Toda ni se utegnil pomuditi pri nji. Ljudje, ki so stali okoli njega, so bili kakor zel krog, ki se je ožil bolj in bolj in grozil, da ga zadavi.

«Boste že videli, zakaj», mu je odgovoril orožnik.

Hladne besede, mrzel pogled, ki ga je zadel, mu je povedal vse. Težek sum je padel nanj. To je bilo prav tako nenadno in hudo kakor ženino natolčevanje. Usodni dogodki tistega dne so ga oklepali kakor veriga, iz katere se ni mogel rešiti.

Umaknil se je. Ljudje za njegovim hrbtom so se razdelili, da je zadel v steno. Bil je blede, kakor da mu je poslednja kapljica krvi izginila iz obraza.

«Kaj pa mislite?» je zamahnil z rokama. Glas se mu je z vso silo pognal skozi stisnjeno grlo. Toda vedel je že naprej, da nič ne bo pomagalo. «Počakajte, da vsaj pokopljem ženo», se je oprijel poslednje bilke.

«Jo bodo že drugi pokopali.»

Orožnik je zgrabil Lovreta za roko, a on mu jo je iztrgal, zadel ob posteljo, da se je mrlička zganila, kakor da se prebuja iz spanja.

Prizor je bil pretresljiv, malone oskrunjajoč za mrliško sobo. Ljudje niso več prestali v močku.

«Bodi pameten. Lovre! Saj vidiš, da se ne moreš ustavljati.»

«Toda za hudiča, jaz je vendar nisem ubil...»

«Če si res nedolžen, se bo že izkazalo.»

«Od kod pa ima rajnka tak vrat?»

«Priča nismo bili, kaj se je zgodilo.»

«Iz tega, kar smo slišali na klanec, bi vsakdo lahko kaj sklepal...»

Lovre ni opazil niti enega sočutnega pogleda, samo mržnjo. To ga je zrušilo. Žena je mrtva, ona ne more govoriti. Njemu ne verjamejo. Sramoval se je jokajočega glasu, ki mu je ušel ob zadnjih besedah. Nič več se ni maral upirati in se smešiti pred ljudmi.

Dal se je ukleniti.

Ko se je na vratih poslednjič ozrl po ženi, se mu je nakremžil prepadeni obraz.

6.

Po treh tednih so ga izpustili iz ječe. Bil je oproščen. Sodnikom je povedal vse do podrobnosti, kako se je bilo zgodilo. Prepričal jih je s strastjo svojih besed, niso dvomili o njegovi odkritosti.

Ječa, ki se mu je zdelo kakor ena sama do'ga noč, ga je hudo potrla. Samemu sebi se je zdel starec, ko je stopil na cesto. Vso pot domov je mislil samo na ženo. Želel je, da bi jo še našel na mrtvaškem odru. Toda to je bilo nemogoče. Ona je že davnaj ležala v grobu.

Ali je bil res le malo zakrivil njeno smrt? Ne, saj se ni trkal na prsi kakor spokorjen grešnik. Odločno je zanikal, da bi ji bil le za en sam dih prikrajšal življenje. To prepričanje se mu ni porodilo le iz trdovratnega tajejnja pred sodniki in mu leglo v možgane. Tičalo mu je že od prvega trenutka v duši.

Moj Bog, ali je mar ni ljubil? Oboževal je njeno od bolezni suhotno, belo telo. Ljubosumen je bil celo na zdravnike, ki se jim je razgaljevala pri preiskavah. Toda bil je prepameten, da bi bil to pokazal. Saj se je tudi ona do solz sramovala. Zdaj njenega telesa ni več...

Potegnil si je z roko preko oči in se kakor skozi meglo oziral po pokrajini.

Dosel je vas. Šele v tistem trenutku mu je postalo docela jasno, da ni bil odsoten le eno dolgo noč, ampak mesec dni.

Srečal je prvega človeka in ga pozdravil. Oni pa ga ni pogledal v obraz, mrmraje mu je nekaj odgovoril.

To je Lovreta globoko zadelo in užalilo, stisnil je pesti in zobe. Ozrl se je za onim, zdelo se mu je, da mu v širokem hrbtu bere skrivne misli. No, da, saj drugače ni mogoče. Kako naj bi ga ljudje razumeli? Bil jim je tuj po srcu in po narečju, še po lasih. Pa saj so bili tudi oni njemu tuji.

Izpljunil je na cesto. «Moje roke so nedolžne.» Toda ob vsaki taki misli je ostalo nekaj grenkega na dnu.

Vrata in okna kovačnice so bila zaprta. Stojte na klancu se je Lovre ozrl proti Florjanovi hiši. Oči so mu za trenutek obstale na oknu, za katerim je nekoč stala Katrica in potapljala obraz v rdeče nageline...

Po klancu je prihajal Ferjan. Namenjen je bil naravnost proti njemu. Lovreta je obšla trenutna plahoost pred tem človekom. Najrajši bi bil pobegnil. Toda ali ni hotel srečati prav njega? Ostal je na mestu.

Čemu bi se ga bal? Kaj pa je storil?

Starec je razkoračen obstal pred njim, a ga ni pogledal v obraz. Oči so se mu upirale nekam v Lovretova kolena.

Molča¹a sta.

«Izpustili so me», je nazadnje izpregovoril Lovre.

«To sem že zvedel», je odvrnil mož rezko. «Tu imaš.»

Tedaj je ključ od kovačnice priletel Lovretu pred noge. Bilo je kazno, da se starec ni maral dotakniti njegovih rok. Lovreta je zgrabilo za srce, a je požri ponižanje in jezo.

«Saj mi ni toliko do ključa», je izjecljal. «Zaradi tega bi se niti ne bil vrnil!»

Ferjan mu je bil na pol obrnil hrbet. Z rokama v žepih je bolščal nekam preko sadovnjakov.

«To je bilo vajino», je rekel trdo. «Do tvoje smrti se nihče drug ne bo lastil kovačnice.»

«Ne bom je potreboval. Odšel bom po svetu.»

«Kakor hočeš», mu je odvrnil starec mrzlo. «Tu te bo čakala.»

Stala sta še nekaj trenutkov.

«Oče», je iznova začel Lovre. «težko mi bo de'lo, ako bi mislili...»

«Sodnija te je izpustila, ali po pravici ali po krivici, to naj prisodi Bog», ga je Ferjan rezko prekinil. «Med nama je, kakor je bilo... ko se še nisva poznala...»

Lovre se je zamajal, kakor da mu je poleno vrigel pod kolena.

«Vi torej verjamete, da bi bil...»

Pretežko mu je bilo izgovoriti do konca.

«Tega nisem rekel. Kaj mislim, nihče ne bo zvedel. Zdaj pa zbogom!»

Starec se je okrenil in s počasnimi, trdimi koraki odšel proti domu.

Lovre je gledal za njim. Nehote se mu je vrivalo vprašanje, po kaj se je vrnil v tisto vas. Saj je bil v ječi stokrat in stokrat sklenil, da ga ne bodo več videli tisti klanci. Če ga je res prignala želja, da bi se opral vsaj pred tastom, je bila njegova pot zaman.

Srd je vstajal v njem, zamahnil je z roko.

«K vragu vsi skupaj!»

Pobral je ključ in odklenil kovačnico.

Zdelo se mu je, da mu je iz sobe mrtvaški duh udaril v nosnice. Vonj po posušenih cveticah in po ugaslih svečah. Stojčemu na pragu je bilo, kakor da mu je nekaj živega udarilo v lica. Soba je bila pospravljena, postelja izravnana. Prav kakor da je Katrica vse uredila, preden je odšla.

Zapeklo ga je v očeh.

Odprl je okna na stežaj. V sobo je zavela struja svežega zraka. Ves čas si ni mogel prav misliti, da je žena res mrtva. Zdaj mu je vse govorilo o tem. Ozrl se je po postelji, tedaj se mu je živo prebudil dogodek pred tremi tedni. Hotel je, da bi se soba ne napolnila le s svežim zrakom, ampak tudi s pozabljenjem. Prav tako tudi njegova notranjost. Ženo je hotel pozabiti le zaradi tega, kar se je bilo zgodilo.

Naslonil se je na okno in si zagrebel obraz v dlani. Dolgo se ni premaknil.

Ko se je predramil iz misli in občutkov, je bil utrujen. Sedel bi bil, legel, a ni imel obstanka. Ko je odšel po sobi, mu je pogled obstal na skrinji. Na nji je ležal bel robec, ki je bil obšit s čipkami.

Pobral ga je in si ga ogledoval. Takih robcev ni nosila njegova žena. Pogled mu je obstal na začetnicah, ki jih je krasila rdeča rožica.

Te začetnice mu niso bile neznane. V mislih se mu je prikazal iz njih obraz, ki je bil v neki usodni zvezi

z zadnjimi dogodki, in zopet ugasnil. Pomračilo se mu je čelo.

Robec je spravil v žep in se plaho ozrl. Zdelo se mu je, da ga od vseh sten opazujejo ženine oči.

7.

Misli na rajno ženo in na vse, kar je bilo v živi zvezi z njo, dolgo ni mogel ubežati. Bilo mu je, kakor da ga še zmeraj in vserod spremljajo njeni koraki. Vsak večer je z neko grozo legel v posteljo. Le polagoma je bledela v njegovem spominu.

Senca suma je neprestano hodila za njim. Kmalu mu je bilo jasno: ne bo se mu več posrečilo, da bi ji ubežal. Dan za dnem mu je stopala po petah in mu grozila. Slutil je, da ga bo nekega dne podrla na tla in ga pomandrala.

Ljudje so se mu izogibali z besedo in s pogledi. Tega mu ni bilo mogoče prezreti. Zopet je delal ob nakuvalu, toda le redek je stopil na njegova vrata. Imeli so ga za morilca svoje žene, akotudi mu tega nihče ni vrigel v obraz.

Nalašč, kakor da jih izziva, je stopil mednje in jih je nagovoril. Da, saj so mu odgovarjali. Nekam pridržano sicer in s posebnim naglasom. Čimdalje pogosteje so namigavali na njegovo dejanje.

Nekdo je pripovedoval na vsa usta:

«To se je bilo zgodilo pred leti — ali ste že slišali? Nekega berača so bili obdolžili, da je umoril bogatega popotnika. Zaprli so ga. Toda niso mu dokazali krivde, morali so ga izpustiti. Še deset let je živel in hodil po vaseh. Šele na smrtni postelji, ko so se hudiči že trgali za njegovo dušo, se je spovedal svojega hudodelstva...»

Ljudje so se zlobno režali.

«Da, da, prav tako!»

Lovretu je gorela kri. Ni bil bebec, da bi ne bil razumel. Blebetača je z enim samim udarcem pobil na tla in odšel.

Tisto noč ni zatisnil očesa. Čakal je, da pridejo ponj orožniki, toda ni jih bilo. Ljudje so se ga očitno bali, niso ga zatožili. To je do dna razgaljalo njih sodbo o Lovretu. Ne smejo natolcevat, ne smejo govoriti, a vendar... Tisti «vendar» je bil kakor sekira, nastavljena na korenine njegovega življenja.

Odšel je iz vasi. Našel je delo v mestu, a ni vzdržal. Trpka zavest, da ga imajo ljudje še vedno za krivca, ga je z neodoljivo silo vlekla nazaj v vas. Morda je bilo še nekaj drugega, česar se je komaj zavedal, kar ga je gnalo na tiste klance. Neka nujnost, ki človeka žene v to, da do konca izvrši svojo usodo.

Našel je iste ljudi kakor prej, le da so mu bili še bolj tuji.

Zatekel se je v cerkev. Pokleknil je pred spovednico, govoril župniku s tisto odkritostjo kakor nekdanj sodnikom. Še več, hotel je povedati še tisto, kar je bilo tudi njemu na pol skrito in neumljivo. Ni iskal toliko odpuščanja, iskal je pomoči in sveta. Boga se je oklenil kot poslednje rešitve.

Besede so se mu zdrle, hitele so kakor brzica čez skale. Ni zamolčal niti sence kake grde misli. Dodal je goro bolesti zaradi prezira in natolcevanja ljudi.

Umolknil je. Povedal je bil vse, kar se je dalo izraziti z besedami. Nato je čakal, zmedeno odgovarjal na nekatera vprašanja. Župnik mu je gledal globoko v dušo, njegova sodba je bila stroga, ni zanikal neke neposredne krivde na ženini smrti. Bog mu je naložil trpljenje za kazen. Naj jo vdano prenaša — to je le kaplja proti večnosti.

(Nadaljevanje prih.)

PAST samote

Meta je prejela pismo od prijateljice Stane. Že dolgo ni bilo vesti od nje, menda že leto dni ne. Zdaj pa nenadoma to obupano pismo, krik razdejanega srca. Ali je mogoče, da Stana? ... Ta tiha krotka stvar, drobtinica v stvarstvu, brezosebno bitje, in ta obup! Kako se le to sklada? Meta iz pisma ni mogla dosti razumeti? Zapleteno. Le želja po njenem prijateljstvu je bila izrazita, da Meta ni mogla oklevati. Brzjavno je odgovorila, da pride. Le kaj je šinilo v Stano, da uganja tako nespretno pustolovščine in zdaj, ko ne zna izhoda, išče pomoči pri njej.

Stana jo je čakala z vozom na kolodvoru. Predolga bi bila pešpot do vasi za hribi. Meta se je zgrozila, ko je zagledala Stano pod drevesom ob vozniku. Od razburjenja je bila sicer rdeča, toda izraz v njenem obrazu, v očeh? Kakor stisnjena v ramenih, z ohlapno visečimi rokami ji je Stana stopila nasproti. Tako brezmočna je bila videti. Meta je bila razočarana. Misli la je, da ji plane prijateljica nasproti kakor k odrešeniku svoje bolečine. Prihajale so ji na misel vse tolažilne besede, nešteti materinski nasveti, ki jih je potrebno tako nesrečno bitje, zapuščeno in srčno obnemoglo. Stana pa ni kriknila, ko jo je zagledala. Ni ji padla vsa solzna okrog vratu. Kakor mesečna jo je pozdravila. Resno in nekam odsotno jo je pogledala. Molče sta sedli na voz in Meta je občutila nekakšno bojazen, ko je sedela tej nenavadni žalosti nasproti. To ni bila navadna pustolovščina ali zabloda mladega dekleta z razboljenim srcem, ki ga z izbranimi besedami potolažiš in usmeriš v novo sprejemljivo življenje. Na Stani je bilo videti, da ji je razdejana tudi duša, razbita, blodna in zmedena, ki ni hrepeneče čakala njene tolažbe. Zadostovala ji je samo bližina, prisotnost osebe, ki je bila dobra in zanesljiva. Počasi je iskala izhoda iz pretesne nezaupnosti do vseh ljudi. Meta je potrpežljivo čakala prve besede. Ni silila v prijateljico, ker je razumela, da tu ni mogoče ničesar z naglico iztrgati. Prepustila se je zibanju voza in opazovala Stanine roke, ki so govorile svojo govorico. Bilo je življenje v njih, toda ne mirno in odsotno kakor njen pogled. Stisnjeno in nezaupljivo, njeni prsti so se mrzlično gibali, kakor bi hoteli uteči drug drugemu pred dotikom, stiskala je zapestja in polagala dlani na ogradico kraj sebe. Krčila je shujšane prste in jih kakor v bolečini sprostila, in to nenehoma, ves čas, nervozno, zbegano, divje, odločno, spet plašno in utrujeno. Meta je poiskala eno teh nesrečnih, kakor plamen nemirnih rok in jo pritegnila k svoji. Stana jo je prvič globoko pogledala in spet umaknila oči, kakor da se je pregrešila, da je zmotila enakomernost pozibavanja in tišino. Kaj se je vendar zgodilo s teboj, otrok? je vprašujoče gledala Meta v shujšani obraz, ki se je povetil in zamislil kdovekam. Zdaj je uganila, da Stana ne bo govorila zaradi voznika in da mora čakati. Potrudila se je, da je z zanimanjem gledala mimobežno pokrajino, konja in njegove mišice, ki so se pri teku enakomerno napenjale in krčile, na voz-

nika, ki je eden tistih, med katerimi mora bivati in živeti drobna učiteljica Stana že tri leta.

Kraj, kjer so se ustavili, ni Mete prav nič zadivil. V tem puščobnem svetu mora Stana živeti! Čudno, da tako mlado bitje to strpi. Le nebesno modrino in sonce ima za svoje življenje in užitek, drugo vse je kakor zanemarjeno, umazano, brezbarvno. Kmetije so ležale druga ob drugi, posejane po gričih, razdrapana pot se je vila navzgor in kokoši so bežale preko nje. Zmrzla zemlja se je lomila ob robih in globoke raze v razvoženi cesti so govorile, da je tukaj le živina in delo in mrki ljudje, ki poznajo le delovni dan in ki jih sonce in nebo zanimata le toliko, kolikor sta koristna polju in občutju. Vsa pokrajina je bila zavita v sivino in zapuščenost. Vsi obrazi so bili neprikupni.

Stana je bivala v majhni hiši pod cerkvijo. Pred hišo je ležal visok kup snega, začrnel in umazan, po katerem so se preganjali otroci, obuti v raztrgane prevelike škornje, in globili drsalnice sredi kupa. Meta je pogledala otroke. Nič toplega se ni oglasilo v njej za te zanemarjene, na pol oblečene otroke, čeprav je vedno čutila posebno slast, če se je pomudila pri otrocih v parkih ali na sankališčih. Našla se je pri tej misli in si očitala. Morda je vplivala siva pokrajina, morda nesrečna, komaj slutena zgodba učiteljice Stane, da je zamrzela tudi te otroke pred seboj. V tej umazani okolici mora živeti Stana, ki je bila vselej polna hrepnenja do lepote. Zdela se ji je zdaj še bolj slabotna in zdrobljiva kakor ob svidenju. Kakor bi ji mrkost kraja in ljudi splahnila lica in ji odvzela mladost in vsak smehljaj.

Stana je hitro stopila v hišo in plašno pogledala okrog sebe. Tako oprezujoče in prestrašeno je gledala, kakor bi se bala nenadnega napada iz zasede. Tudi Meto je splašilo. Stana je vzela ključ od spalnice in pregledala še to sobo. Šele potem se je pomirila in odvzela prijateljici kovčeg. Nenadna živahnost se je polastila Stane. Nenaravna, skoraj vročična živahnost. Govorila je brez uvoda, zmedeno vsevprek, vse v eni sapi, kakor da se boji, da je kdo ne zmoti in ji ne zapre besede. Meta ji je komaj sledila. Stana pa je ves čas pogledovala skozi okence in proti vratom. Mrčilo se je, pa ni prižgala luči. V temi se je čutila varnejšo. Njene kretnje so bile nasilne, brez zveze s pripovedovanjem. Vsa je rdela od razburjenja, okenca in polja pa ni izpustila iz oči. Nenadoma je kriknila in brez razlage pričela riniti kovčeg proti spalnici. Tiščala je v Meto, ji brezumno in skoraj hripavo prigovarjala, da se skrije. Meta ni razumela ničesar. Ni ugovarjala. Stopila je za vrata in prisluškovala razburjenju dekleta v kuhinji. Vrata so se trdo odprla in neki moški je stopil v kuhinjo. Meta je slišala le prikrit krik in ploho besedi ter slutila slabotno rvanje za vrati. Borba tujega moškega in Stane, in ona skrita za vrati! Vsa se je zmedla. Bala se je. Takrat je razločno zaslišala glas moža. Surov, ukazujoč je režal na Stano in vsako besedo je spremljal udarec, ki je plosko padal na obraz. Tepe jo! Besede so se udirale kakor plaz preko Stane, hripavo je sikalo vanjo ljubosumje

razjarjenega moža. Meta ni več strpela. Le kaj je s Stano, kaj se godi s tem otrokom? Ali živi? Planila je iz spalnice in zadela z vso silo ob telo neznanca, ki je besno stal pred njo in jo motril kakor oprezujoča divja žival. Meta se je zbala. Stana je planila k njej in se kakor v zavetju stisnila za njo. Ni jokala, ne ihtela. Vsa groza ji je govorila iz oči. Meta je počasi pričela razumeti. Tako torej je s Stano? Moški je odstopil za korak in se zadrhl v Stano, gospodovalno je dvignil obrvi. Namenoma ni pogledal Mete, kakor da je ni več v sobi. Vzel je klobuk in zasikal med vrati: «Do večera da je vse kakor prej! Zdaj veš. Ne trpim priči!»

Stana se je stisnila kakor pod udarcem njegove surovosti in obupano gledala za njim. Šele ko so potihnili njegovi koraki, si je oddahnila in planila k Meti. «Meta, kaj hočem napraviti? Ko se zvečer vrne in tebe še dobi tukaj? Povej, prosim te. Ali boš odšla? Moj Bog, če te dobi tukaj, me bo spet tepel in grozil s pištolo. Reci, ali pojdeš? Oh, ne, ne. Ostani. Bojim se. Strašno se ga bojim. Ampak če te dobi zvečer? Tudi tebe po tepel in mučil. Strašen je. Ljubosumen je na vsakega. On sluti, da sem te klicala v boj proti njemu. Povedati sem mu morala včeraj, ko me je davil tukaj na postelji. Pojdi, Meta, oprost mi, da te danes še ne morem prenočiti, ampak on, on...»

Meta se je vzravnila. «Niti koraka ne bom napravila, otrok ti», je besno zakričala in je Stano z vso silo vklenila v svoje roke. «Temu razbojniku te ne pustim niti eno minuto več. Zdaj razumem vse. Ta nasilni človek, ki si je osvojil tvoje telo in tvojo voljo, pije zdaj tvojo mladost in te s svojo živalsko divjostjo ubija, uničuje. Ali res nimaš moči, da se ga otreseš? Stana, saj si vendar človek, ženska, ljubka in mlada, pa pustiš temu podležu, da te muči. Temu prostaškemu človeku, neomikanemu surovežu si ne upaš pokazati vrat? Zdaj sem jaz tukaj. Ne ugovarjaj, Stana. Ti si mislila, da ga ljubiš. Nič, prav nič ni v tvojem srcu zanj. Le strah. Ti bolni otrok! Ali morda misliš, da te on ljubi? To ni ljubezen.» Stana se je naslanjala na okenski okvir in izkušala poseči v tok Metinih besedi. Zadelo jo je več ko njegovi udarci. Meta ji je odpirala oči. Le kaj je potem v njem, da jo tako zalezuje, da ji ne pusti živeti? Njegovo ljubosumje, njegova jeza in bojazen zanj? On jo ljubi, ljubi jo na čuden način, toda vendar jo ljubi. Tega mu nihče ne more odrekati, tudi Meta ne. Bog, saj ni mogoče, da ga bo Meta s silo odgnala od nje. Ni si tako zamislila. Le tega ne. Kaj bo z njim? Spet je vsa pozabila nase in na svoje borno ubito življenje ter se tresla zanj. Meta pa je govorila in zakopala svoje roke v Stanine lase, jo gladila in pritegnila k licu kakor majhno bolno dete, ki mu je potrebno varstvo. Stana se ni branila. Čula je besede, ki si jih je sama že nešteto krat govorila in jim ni hotela verjeti, ker je mislila, da ga mora ljubiti. Potem je pričela ihteti, polglasno, vedno bolj je ihtela. Zadržana bolečina, spoznanje, ponižanje, strah, neznosni nepokoji njenega življenja, njena prevarjena ljubezen, vse je kričalo v ihtenju, v tožbi k prijateljici. Ubogljivo je obetala Meti, vse ji je obljubila. Ko pa se je zvečerilo in je začula korake pred hišo, je pozabila na vse bodrilne besede, na dano besedo. Samo strah je budno grebel v nji, da je drhtela. Bila je vsa onemogla. Mukoma je dihala.

Ko je vstopil, jo je bežno pogledal in mračno obstal pred Meto. Stana je z očmi strmela vanj, kakor bi visela na njegovem obrazu, na vsaki kretnji. Opazil je njeno trepetanje in se zadovoljno nasmehnil. Spret-

no je stopil mimo Mete, jo izzivalno pogledal, potem pa v naskoku kakor zahrbtna žival vklenil Stano med svoje močne roke. Stana je vztrepetala ob njegovem močnem objemu. Čutila je njegov dih pod lasmi na vratu, vroč dih, slutila je njegov gnev. Žgoče ustnice so se vsesale v njen tilnik, da ji je kakor v vrtoglavičarji zajel vse telo. Omahnila je in izgubljeno gledala v Meto. Spet pričinja s svojo igro, v kateri ona mora podleči. Slabotno je kriknila, pregloboko v njej se je oglašala bojazen pred tem človekom, brezmočno je visela v njegovih rokah. Zavest je le šepetala, da se ta človek igra z njo in jo kakor lutko vrti v svoji oblasti, telo pa je odrevenelo in ni imelo druge želje, kakor da mu sledi. Zmagoslavno je stopil skozi vrata in jo vlekel za seboj. Meta se je čudila, le čudila. Vse se je vršilo s tako naglico. Čutila je v sebi vso moč, da prepreči ponovni zločin tega človeka, da ga raztrga in uniči v njegovi surovi oblasti. Dokler ga je gledala, ji je branila njegova sila kakor nevaren zid in skoraj je razumela ubogo Stano in njeno nemoč proti temu človeku. Ko se je pa ognila njegovemu pogledu, ki je tudi njo izzivalno in prežeče lovil v svojo oblast, se je čutila svobodno pritiska. Odpor do njega, usmiljenje do Stane in njen lastni gnev do vsake nasilnosti in surovosti, vse jo je ohrabilo. Razburjenje Mete je priklopelo do vrha, ko je zmagoslavno zaprl vrata za seboj in svojo žrtvijo. Kakor mačka je skočila za njim in se postavila predenj. Stana je bila spet le plašna ptičica, katere peruti je stiskala železna pest in jih vila v nasladi svoje premoči. Samo izkušala se mu je upirati, pa ni zmogla ničesar, ko jo je trdo držal v zapestju kakor v dokaz svojih pravic do nje in v protest Meti. Moški in Meta sta se spogledala. Zdaj ni bilo več strahu v njej. Videla je njegov posmeh. Bil si je popolnoma svest svoje zmage nad Stano, nad njo. Še malo prej se je čutil skoraj opeharjenega za svojo posest in vpliv, vendar mu je običajna igra sijajno uspela. Kakor vsakokrat, kadar se je upirala. Stane ne bo izpustil. Njegova last je in ostane. Pregloboko sega njegov vpliv v Stani. V tem uživa, v tem najde svoje zadovoljstvo in naslado. V njenem plašnem žrtvovanju, v upiranju, ki ga s smehom zlomi, v njenem trepetu, ki ga zaduši z divjimi poljubi. Čudno je ljubil Stano. Tepel jo je s pestmi in z ročajem pištole, kadar ga je razjarila. Ni ji dovolil lastnih svobodnih misli, njej, učiteljici, ki bi ji jasno določile pravo pot in ji začrtale razliko družabnega razreda in položaja. Bil je neotesan mlad možič, klatež od kdo ve kje, vsa njegova zunanost je bila hrapava kakor skorja in silna v svoji moči. Takoj se je že zavedel velikega vpliva na samotno učiteljico. Od tedaj se je vsilil v njeno življenje, v njeno bivališče in jo mučil in ljubil po svoje, ona pa je bila kakor izgubljena in v posmeh vsej vasi. Ni je izpustil. Tudi zdaj je ne bo. Stana je boječe gledala v oba. Slutila je naraščajoči vihar v njegovih žilah. Poznala je trzanje ličnih mišic. Pollašala se ga je besnost, ker je instinktivno slutil, da se Stana odmika njegovemu vplivu vpričo tujega dekleta. Zapičil je oči v Meto. No, ali bo kaj? Izpustil je Stanino roko in jo izkušal ob pasu pritegniti k sebi. Stana se mu je iztrgala in se postavila k prijateljici. Osupnil je. Kakor za naskok pripravljen, je ozko stisnil oči in segel v zadnji žep. Stana je poznala ta gib. Skrčila je prste od strahu in otrpnila. Mete ni premotil. Spregledala je njegovo igračkanje s Stano. Stopila je tesno predenj. Segel je po nji in jo hotel zgrabiti za obe zapestji. Stana je kriknila. Meta se je zasmejala. Potem mu je zalučala v obraz besedo za be-

Velika noč

sedo: «Ven! Ven! Sicer vas naznanim. Vi surovež. Do-
volj ste jo mučili. Temu bo kraj. Izginitel!»

Stana je sklenila roke in je hotela poklekniti pre-
denj. Meta jo je še o pravem času ujela in jo trdo
odrinila v kot. «Ne delaj neumnosti, Stana!»

Mislila je, da bo vzrožil in se vrgel nanjo. On pa se
je le smejal. Glasno in hladno, prisiljeno se je smejal,
kakor da je v zadregi. Meta pa ga je priganjala z
oči. Hm! je vprašujoče gledal v Stano in čakal, da
se mu vrže k nogam in ga pozove. Stana je molčala.
V njej je vsaka volja otrdela, le strah pred njim je
živel. Takrat je začutil, da se mu je izvila žrtev. Iz-
podletelo mu je. Zasikal je kletvico. Ali naj se bori
s tujim dekletom? Uničujoče je pogledal Stano. Umak-
nila je oči plašno kakor žival, ki sluti past. «No, kaj
praviš k temu, dragica?» Vzdignil je obrvi in prežeče
čakal odgovora. Stana je požrla slino. Ohrabrila se
je in izdabila: «Odidi, pojdi, od koder si prišel. Ti,
ti... vrag!»

«Tako!» je zakričal, jo udaril plosko na usta in za-
loputnil vrata za seboj. Za njim je ostala strašna tišina.
Stana je sunkoma dihala. Koraki v daljavi so onemeli.

Meta je ostala pri Stani. Dolgo. Ves čas ga ni bilo
na izpregled. Morda je odšel po razorani cesti že drugi
dan. Nihče ga ni videl. Odšel je, od koder je prišel.

Stana je zbolela. Ni še mogla prav verjeti, da je svo-

bodna. Preveč je bilo svobode naenkrat. Njena plahost
je ostala. Vsak kotiček v hiši jo je plašil. V večerih
je drhte pogledovala skozi okence in proti polju. Iz-
mučeno, do skrajnosti ustraховano bitje je pričelo
polagoma živeti. A strah je ostal v žilah. Njena duša
je bila še bolna.

Sonce je kakor razigrano sipalo žarke čez polja in
strehe. Ves svet se je polepšal. Meta je vodila prija-
teljico med zelenje, v pomlad in novo življenje. «Jaz
pa sem mislila, da je ljubezen!» je šepetala Stana in
ni mogla pozabiti. Nikoli pred tem ni še doživela nič
resničnega v ljubezni. Kar je doživela v tem pogledu,
so bili le podožitki iz romanov, zasanjanost dekliškega
srca. Potem je prišel on v njeno samoto in jo osvojil
z nasiljem in s čudno ljubeznijo. Sedli sta na bukov
hloh ob poti.

«Stana, prava ljubezen je drugačna. Ljubezen je
kakor plamen, ki osvoji dušo in telo in ju pozlati v
svojem žaru. Ljubezen je nežna kakor rosa na rožnem
listu, je tiha kakor voda, ki valovi, je topla kakor
žametni trak na goli dlani. Ljubezen je omamna kakor
poletna zvezdnata noč. Ljubezen je spokojna prisrč-
nost dveh duš. Žar ljubezni ostane in ne upepeljuje.
Nad vsem pa mora biti sreča. Ali poznaš ljubezen,
Stana?»

Stana je odkimala.

Sonce je zahajalo, ko sta se poslovili.

Vstajenje

Danska povestica.

Ivar, hlapec, sedi ob cestnem jarku in gleda v daljavo, kako hodijo ljudje v cerkev. Ivar — hlapec? Ne — to je bil nekoč — zdaj moramo reči: Ivar — klatež, da, nekateri ljudje izgovarjajo za njegovim imenom še grši priimek... Da, Ivar sedi ob kraju jarka in zre na belo cesto, ob kateri se že razcvetajo divje češnje in po kateri hodijo ljudje v cerkev... Sliši, kako pozvanjajo zvonovi nad mračnimi polji, sliši osamelí vaški zvonček od blizu; ko ta utihne, se oglasi močnejši, bolj oddaljeni — tisti z Brezove gore... Ivar govori sam s seboj: «Zadnjo Veliko noč sem šel tudi jaz z ljudmi iz Lipovca v cerkev, z gospodarjem, gospodinjo in Lizo, mlado deklico... In sedel sem tik Lize v cerkveni klopi in poslušal z njo vred, kako pridiga gospod župnik o smrti in o vstajenju od smrti...»

Zdaj je utihnil tudi ta zvon, vse je tiho nad mračno zemljo — le kos začena nekje svojo pozno pesem.

«Pred letom dni je tudi pel kos,» se je spominjal klatež, «ko sva šla z Lizo od Vstajenja domov — za roke sva se držala vzdolž potoka...»

In potem gredo njegove misli po poti, po kateri so hodile od tiste dobe že sto in stokrat: spominja se večera pred cvetno nedeljo, ko jim je kmet kazal novo uro, ko so prišli iz cerkve; na pokrovu je bil vrezan konj, ki se vzpenja na zadnjih nogah. In ta ura je tako zelo ugajala Ivarju in tako dolgo jo je gledal, da ga je kmet slednjič vprašal: «No, Ivar — tudi ti bi hotel tako uro, kaj?»

In spominja se dalje obeda na veliko nedeljo, ko se je kmet naslonil in hotel vzeti uro iz žepa... pa je ni našel v žepu... in je potem vstal in iskal po vsej sobi ter se vrnil in vprašal s čudnim glasom:

«Ivar, ali nisi morda ti videl moje ure?»

Tam doli iz cerkve gredo spet vaščani domov.

Drugi dan zjutraj — je jasno in sonce sije in škrljančki gostole pod modrim nebom. Klatež hodi med poslopji... poti in steze so lepo pometene, na prostranem sadnem vrtu iščejo otroci v travi skrite piruhe...

Ivar se ne mení za pot, nekaj ga vleče zdaj na levo, zdaj na desno in hipoma obstane ob plotu. Ustraši se ter se brž skloni in oprezuje skozi zeleno ograjo. Zdajci stopijo iz hiše — gospodar, gospodinja, mali Olaf in Liza, dekla, ter neki tuj mladenič. Mladenič govori Lizi, a ta je žalostna in mu le na kratko odgovarja ter gleda nekam v daljavo... In nato ga — Ivarja — zagleda — in upre vanj pogled — in onemu mladeniču že sploh ne odgovarja več...

Gospodar in gospodinja sta medtem odvedla malega Olafa k zelenemu plotu ob vrtu:

«Išči, Olaf, velikonočni zajček ti je skril pisane piruhe v travo...»

Mali Olaf skaklja po travi, išče in vzklikne: «Rdeč piruh, mama!»

«Le še išči, morda jih je še kaj!»

Otrok se prerine skozi vejevje in zakliče: «Moder piruh!» In že hiti k staršem s polnim naročjem pisanih piruhov. Toda osupne — zakaj oče mu enega z vso silo iz trga iz rok. Kmet zakriči, umolkne in zre neprestano na to, kar je vzel Olafu. Klatež za plotom vidi, kako gre kmet k ženi in k Lizi — kako Liza zakriči in pokaže za plot in kako zdaj vsi gledajo proti njemu... Klatež se skrči in hoče oditi, a zdajci ga ustavi klic: «Ivar!» In še glasneje, še enkrat zakliče Liza: «Ivar!» In gospodar mu pomaha

«Dali mi bodo malo juhe, saj je vendar praznik», si misli Ivar-klatež; sram ga je. Opeteka se vzdolž plota... in dalje skozi vrtna vratca.

Gospodar mu gre naproti. «Ivar,» pravi in zre pri tem v stran, «odpusti mi!» In poda mu — klatežu, morda celo tatu — roko. Ivar se v zadregi ozre naokrog; zdajci zagleda tisto stvar, ki jo drži gospodar v drugi roki... Vidi uro z vzpenjajočim se konjem na pokrovu.

«Gospodar...» zajecelja Ivar in kmet se poskuša proseče nasmehniti: «Mali Olaf jo je pravkar našel, ko je iskal piruhe... najbrže mi je padla takrat iz žepa, ko sem skrival v plotu piruhe...»

«Gospodar...» zajecelja Ivar iznova, potem pa reče bližajoči se deklici: «Liza...»

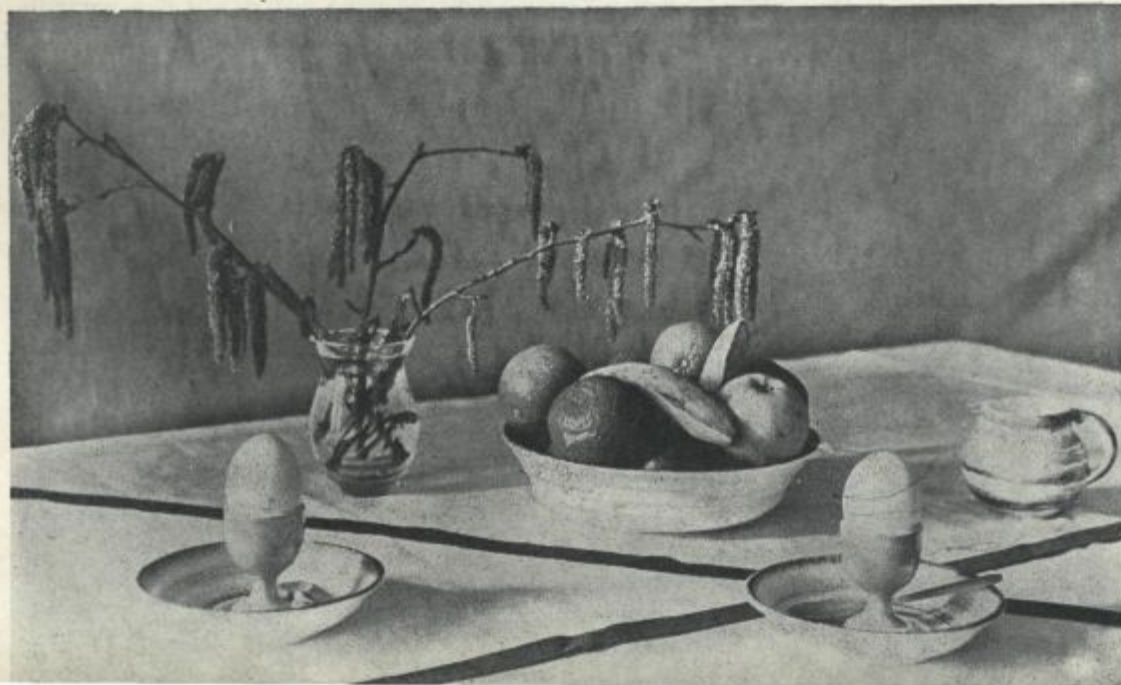
V tem trenutku so zazvonili velikonočni zvonovi: globoki iz vasi in jasnejši mali z Brezove gore.

«Čas je, da gremo v cerkev...!» opominja gospodinja. «Ti pojdeš z nami, Ivar.»

Hlapcu Ivarju so oči polne solz in sramu: «V cerkev? V tehle raztrganih capah?»

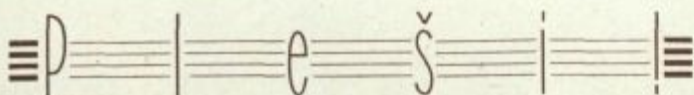
«Oblečeš si mojo obleko,» pravi gospodar, «in ti in Liza bosta sedela v cerkvi poleg mene in matere...»

Ivar je le molče pokimal. Nema od prevelike sreče sta stopala z Lizo po poti v cerkev. Lahni pomladni oblaki so plavalí na nebu, glasovi zvonov so se razlegali nad mladim poljem — in nekje v brestu nad potokom je začel poživigavati kos...

Pomlad je prišla

«eši, Mima!, No, pleši!»

Sredi gruče ljudi je sta'la majhna ženica, oblečena v umazane, zakrpane in ohlapne cunje. Izpod pisane rute, potegnjene globoko na čelo, so topo gledale vodene, svetlo-modre oči in okrog ust ji je begal prav tako top smehljaj.

«Kaj se je zgodilo?» sem vprašala človeka, ki mi je bil najbližji.

Neprijazno me je pogledal in komaj odgovoril:

«Kaj? Neumna je, in če ji kdo kaj da, zapleše.»

Deček, ki je stal pred menoj in slišal najin pogovor, je še veselo dodal:

«Smešno, vam pravim, da bi človek počil!»

Tedaj je iz gruče stopilo drobno dekletce v kratkem krilcu in zaprosilo s tankim, preplašenim glasom:

«Daj, Mima, zapleši!»

Mima se je prestopila z noge na nogo in rekla nos'jaje:

«Pleši! Pleši! Seveda. Kaj mi daš za to?»

Dekletce se je vprašujoče obrnilo k rdečelični, močni in lepo oblečeni gospe. Iz neprijaznega obraza so srepo gledale drobne sive in nemirne oči. Sklonila se je k hčerki in rekla:

«Obljubi ji kruha, Mirica!»

«Kruha dobiš!» je zaklica'la deklica in proseče pogledala ubogo Mimo, ki je medtem kazala jezik gospodu, ki je prihajal mimo.

«Kruha?» je vprašala. «Daj ga!»

«Najprej naj zapleše, potem bo dobila. Kar povej ji!» je spet naročila gospa svoji hčerki in zmagoslavno pogledala po ljudeh, ki so ji molče, samo z očmi, pritrjevali.

«Zapleši, potem dobiš!» je ponovila deklica in oči so ji kar žarele od nestrpnega pričakovanja.

Mima je že privzdignila strgano, blatno krilo, da so se pokazale suhe, črne noge v izhojenih, prevelikih čevljih, ko sem se prerila do lepo oblečene gospe. Ne vem, od kod sem vzela toliko poguma, toda rekla sem ji:

«Gospa, zaplešite še vi! Dala vam bom dinar.»

Gospa je najprej preb'edela, nato ji je kar posinel ves obraz. Položila je roko na srce in odprla usta, toda beseda ji je obtičala v grlu.

Ljudje so naju medtem zagnili od vseh strani. Tudi Mima je pristopila. Sovražno me je gledala izpod pisane rute, medtem ko so mi gledalci že odpustili, da sem jim vzela tik izpred nosa tako zaželeno senzacijo, prepričani, da sem jim preskrbela drugo, najbrže še zanimivejšo.

Slišala sem starega gospoda, kako je rekel svojemu sosedu:

«Boš videl, v lase si bosta skočili. Ženske vselej tako končajo svoje spore.»

Zbrala sem vso jezo, kar je bilo tisti hip v meni, in ponovila:

«Zaplešite, pa vam dam dinar!»

Gospa je spet samo odprla usta in jaz sem hitro nadaljevala:

«Kaj me samo gledate? Če imate vi pravico zahtevati od uboge, nesrečne ženske, naj pleše, jo imam

tudi jaz od vas. Človek ste kakor ona, razlika je samo ta, da se ona ne zaveda, kaj počne, vi pa prav dobro!»

Naglo sem se obrnila, toda okrog mene se je bil medtem sklenil živ, trden zid. Slišala sem gospo, ki je vpila s tankim, cvilečim glasom: «Nesramno! Kaj takega se mi ni zgodilo, kar živim!» Slišala sem tudi ljudi, ki so godrnjali nekaj o sodobnih mladih ljudeh, toda nisem se ozrla več.

«Prosim, odmaknite se mi!» sem rekla prijazno in vsi so se mi mo'če ognili, le Mima mi je z rdečo, koščno roko zažugala tik pred nosom in mi pokazala jezik.

Ko sem bila že daleč proč, sem opazila, da gre nekdo za mano. Samo še nekaj korakov, in človek me je dohitel. Pogledala sem ga in se takoj spomnila, da je tudi on stal v gruči. Po obleki in zagorelem, izoranem obrazu sem sklepala, da je delavec.

«Gospodična,» je rekel z globokim glasom, «prav, da ste se zavzeli za siroto! Toda le malo pomislite, pa boste spoznali, da ste ji več škodili kakor koristili.»

«Razumem vas», sem rekla poparjeno. «Hotela je plesati za kos kruha, jaz pa sem preprečila, da ga ni dobila.»

«Kaj bi!» je rekel delavec in zamahnil z roko. «Saj ne pleše samo Mima! Dosti, ze'lo dosti nas je, ki plešemo za vsakdanji kruh!»

Potegnil je z veliko, izdelano roko preko oči in me iznova pogledal, kakor bi se hotel prepričati, ali ga poslušam. Nasmehnila sem se in rekla:

«Poznate življenje kakor star ribič morje.»

«Poznam. Prav nič več me ne more iznenaditi.»

Nekaj vedrega je bilo v njem in v vsem njegovem govorjenju, čeprav je bil sključen in najbrže tudi zelo utrujen.

Nenadoma me je vprašal:

«Ste že videli kdaj Martinove peči za taljenje železa?»

«Že.»

Vidite, pet let sem plesal okrog take peči, da sem lahko preživel sebe, ženo in otroka. Pet let se mi je smejala s svojim peklenskim, vročim smehljajem, kakor so se malo prej smejali ljudje ubogi Mimi, in mi pila kri. V curkih je tekkel pot z mene, da sem bil po petih letih ves kakor izžeta limona.

Nekega dne sem utrujen in žejen do smrti šel k ravnatelju v pisarno in ga prosil, da bi tovarišem in meni zvišal plačo.

«Če vam ni prav, kar pojdite!» mi je odgovoril.

Izmučen, ponižan in razdražen nisem imel toliko moči, da bi se brzdal. Ozmerjal sem ga in mu rekel vse, kar mi je toliko let težilo srce. Še tisti dan so mi odpovedali in tri mesece nisem zaslužil niti dinarja.

Za hip je utihnil, nato se je obrnil k meni in vprašal:

«Kaj mislite, kaj počnem zdaj?»

«Plešete», sem mu odgovorila. «Plešete, kaj bi drugega!»

«Da, plešem. Po devet ur na dan mešam in prinašam zidarjem malto. Za uro takega plesa zaslužim dva dinarja in pol. Tako je pač: če hočeš živeti, pleši!»

Potem se je poslovil. Počasi in težko je hodil. Glava se mu je enakomerno pozibavala med sključenimi rameni. Mahal je z do'gimi, močnimi rokami, kakor bi odrival od sebe nekaj, kar mu zagrinja pot.

Ozrl se je, ker je slutil, da ga gledam, in se mi nasmehnil prav tako, kakor malo prej, ko je rekel: «Pleši!»

Marija Zapuščena

Prišla je kakor toliko drugih s kmetov v mesto. Kajti tudi na kmetih je zdaj malo kruha in zelo trd je.

Trkala je na vrata tu, trkala tam. Zmajevali so z glavami, zapirali vrata. Ne potrebujejo je, že imajo drugo.

V neki javni kuhinji je upravnik obstal, kakor bi nekaj premišljal, pogledal še enkrat prosilko in vprašal:

«Kuhati znate?»

«Znam», je odgovorila. In v tistem glasu je zvenelo upanje. «Izdelala sem gospodinjsko šolo.»

«Kako vam je ime?»

«Marija Zapuščena.»

«Kaj?» je dvignil upravnik obrvi in nagnil uho.

Dekle je ponovilo:

«Zapuščena. Marija Zapuščena.»

«Tako se pišete? Tako vas kličejo?»

Rdečica je oblila obraz dekletu. V zadregi je nekoliko tesneje zapela pas območenega plašča. Kdo ve, kolikokrat je že bila tako vprašana.

«Da. Tako se pišem in tako me kličejo», je tiho odgovorila.

«Zapuščena», je pomajal z glavo upravnik. «Nenavadno ime.» Nato pa je, kakor v nekakšni nerodni zadregi, pokazal na stol in rekel, ne da bi se sam tega prav zavedal:

«Sedite!»

In ko je izrekel to besedo, se je šele domislil, da ji je rekel, naj sede, in da zdaj pač mora z njo govoriti zaradi službe.

«Imate listine?» je vprašal. «Delavsko knjižico?»

Dekle je iz torbice potegnilo zavitek in ga izročilo upravniku. Upravnik ga je pregledal. Videl je domovnico, videl je delavsko knjižico. Da. Resnica. Marija Zapuščena. A tam, nekoliko niže, je zapisano v stolpcu «Ime in priimek staršev»: Neznani. Najdenka.

Upravnik je gledal v domovnico in v delavsko knjižico. «Tako torej, najdenka, zato Zapuščena. Zopet odlomek tragedije, tragedije tisočerih otrok, ki so v vojni izgubili starše ali so se kako drugače izgubili.

Marija ni vedela mnogo povedati o svoji usodi. Ko se je zgodilo tisto odločilno v njenem življenju, ji je bilo komaj nekoliko dni. Kako se je zgodilo, pa so ji drugi pozneje pripovedovali.

*

Vojna... 1918... Avstroogrška monarhija je razpadala... Vagoni in drugi vozovi so bili polni raznovrstnih živih, municije, orodja. Bili so pa tudi polni raztrganih, lačnih in od granat razmesarjenih vojakov. Med njimi so bili pomešani invalidi, ženske, otroci, starci iz vseh krajev, vsi lačni, bos, in slabo oblečeni. Blodili so iz kraja v kraj, da bi si poiskali zavetje, da bi od lakote ne poginili.

Neko jutro je v Postojni vstal hladen in deževen dan. Oblaki so pritiskali na zemljo, kakor da jo davijo. A tisto malo ljudi, kar jih je še ostalo, dela in in misli na svoje, ki so tam nekje v Galiciji, v Dolo-

mitih in na Doberdobo ter se bojujejo za gospodarja, ki ga mrze.

Po ulici, razriti od municijskih kolon, je taval kmetica. Spredaj in zadaj je imela culico, na hrbtu bisago. Istrijanka je bila ali pa Notranjka.

*

V neki pritlični hiši v Postojni je bilo vse mirno. V kuhinji je prala gospodinja perilo, mož se je mudil v hlevu.

Ta mir je nenadoma pretrgalo trkanje na kuhinjska vrata.

Gospodinja se je nekoliko sklonila od pralne posode in zaklicala:

«Vstopite!»

Utrujena, izmučena, bleda kmetica s culico spredaj in s culico zadaj in z bisago na hrbtu je vstopila.

«Prosim vas, dovolite, da si malo oddahnem. Rada bi previla svojo malo in si nekoliko odpočila...»

In že je odložila bisago s hrbta, ne da bi čakala, kaj poreče gospodinja. Iz bisage je bilo slišati tanki jok otroka, majhnega, komaj rojenega...

«Počakajte», je rekla gospodinja. «Grem, da povprašam moža.» In odšla je v hlev, da se posvetuje z možem, ali naj pusti, da si tujka oddahne ali ne, ker so zdaj taki časi, da nikomur ne kaže zaupati.

Čez nekaj trenutkov se je vrnila. Pogledala je okoli sebe. Tujke ni bilo nikjer.

«Kje ste?» je zaklicala in iskala po kuhinji in v sobi. Ali tujke ni bilo. Pač pa je tam v kotu ležal otroček, brcal s sebe odejo in jokal.

«Kaj zdaj?» se je vprašala gospodinja. Poklicala je moža: «Poglej. Kakor sem rekla. Prišla je in zaprosila, da si nekoliko oddahne. Nič nisem rekla, samo šla sem, da se s teboj posvetujem. Glej, medtem je šla in pustila otroka.»

Mož si je segel v redke, osivele lase in rekel:

«Mi otroka že ne bomo imeli.»

Gospodinja je gledala otroka in tiho rekla:

«Revček... Tako ljubezniv je. Saj nam ne bo delal napotja. Vzemiva ga.»

«Ne maram», se je razjezil mož.

Gospodinja je zadrževala solze. Tako naenkrat se ji je priljubilo to dete, da bi ga najrajši objela. Gledalo je tako svetlo, odpiralo usteca in brcalo, da je poskočilo srce gospodinje...

Sklenila je roke in jih dvignila k možu:

«Daj, naj ga vzamem.»

Mož pa se je obregnil:

«Kakor hočeš: jaz ali otrok...»

*

V orožniški postaji so sedeli orožniki. Sami stari možje. Mladi so bili vsi na bojiščih. S sanjavi očmi so strmeli v otroka. Kaj naj naredi z njim?

«Pokličimo vse matere te vasi», je rekel eden. «Gotovo se bo katera dobila, ki ga bo vzela.»

In poklicali so jih. Prišle so.

«Katera izmed vas ve za žensko, ki bi vzela tega otroka?» je vprašal suho poveljnik postaje, a v očeh, ki so se ozrle po prisotnih, je bila prošnja.

«Jaz bi vede'a zanjo», je rekla po kratkem molku neka ženska. «Pa je ni tukaj. Ta bi ga morda vzela.»

«Pokličite jo!»

Skočili so ponjo, in ko je prišla, ji je rekel polveljnik:

«Ali bi vzeli to dete in ga vzredili?... Ostalo je zapuščeno.»

«Moj mož je že štiri leta v vojski. Nič drugega nimam kakor hišico, malo vrta, njivo in petero majhnih otrok...»

Obmolknila je in se zagledala v otroka. Tako majhen in ljubezniv je ležal pred njo in spal.

Zmajala je z rameni, kakor bi odgovarjala svojim mislim, in rekla:

«Revček... Kjer jih je pet, bo rasel tudi šesti.»

Sklonila se je, pobrala otroka in odšla z njim v svojo hišico.

*

Otroka, ki ga je prinesla domov, so krstili. Duhovnik je vprašal:

«Kako mu bodi ime?»

«Marija», je rekla nova mati in nekaj ponos je bil v njenem glasu. «Naj ima moje ime.»

Duhovnik je krstil. Pri vpisavanju v krstno knjigo je vprašal:

«A kakšen priimek naj vpišem?»

Nova mati je premišljala.

L. Adam:

VELIKONOČNE PRIGODE MINKA GOSPODIČNE

časih je človek naveličan življenja, in sicer dodobra. Tako je bilo tudi Minka.

Če človek vso zimo dan za dnem tipka na pisalni stroj — potem seveda ni čuda, če se že vsega naveliča.

«Vsega sem že sita», je dejala Minka doma. «Dobila sem osem dni dopusta — odpeljem se za Veliko noč!» In pri teh besedah je Minka zmagoslavno zavihтела hranilno knjižico pred očmi matere.

«No, meni je prav, dekle!» je rekla mati. «Zima ti sploh ne de dobro.»

*

Kraj sebe nekaj zabavnih časopisov, nad seboj kovčeg v prtljažni mreži in pri odprtem oknu sveži pomladni zrak!

Na Bledu je izstopila. Kakor v sanjah je šla Minka po jezerskem obrežju do hotela, kjer je bila že prej naročila sobo. Zglasila se je pri vratarju.

«Seveda — soba je pripravljena!» In potem je morala Minka zapisati svoje ime na prigrasnico. Komaj pa je vratar zagledal ime, že je veselo zaklical: «Ah, vi ste, gospodična Kalinova! Saj ste že težko pričakovani!»

Še preden je moglo osuplo dekle vprašati, je zaklical vratar v obednico: «Gospod Kalin, prosim, obisk je tu!»

In še preden je mogla Minka izpregovoriti, sta jo že objemali dve moški roki. In nenadno ji je počival poljub na rdečih ustnah!

Čof! Kaj je bilo to? Nehote se je mladi mož prijel za lice. No, ta je pa bila poštena! Ha, kako je lice gorelo! In že je žarelo vanj dvoje jeznih deviških oči: «Gospod, kaj si dovoljujete!»

Prišel je vratar in smejoč se pomagal mlademu gospodu: «Ampak gospod Kalin pričakuje vendar gospodično sestro! In ker imate isto ime...»

«Oprostite, moje ime je Ivan Kalin! Dogovorila sva se s sestro, da bova tu ob Blejskem jezeru...»

«Zakaj se mora človek pisati ravno Kalin!» je vzkliknila Minka in bila prav tako rdeča kakor lice Ivana Kalina. Toda nič več se ni čutila tuja, zakaj z mladim možem, ki mu je človek pravkar prisolil klobuto, te veže takoj neka simpatija. Vsaj ta dva sta to tako čutila.

Nekaj minut pozneje je prišla brzojavka sestre, da je na žalost zadržana

«Mati jo je zapustila... pa ne vem... svojega priimka ne morem dati, ker bi mož, kadar se vrne, če se vrne, morda ne bil zadovoljen...»

«Mati jo je zapustila...» je rekel duhovnik. «Da, da, zapustila jo je. No, pa naj bo Zapuščena!»

In v tej siromašni kmečki hišici z majhnim vrtom in njivo, v hišici, polni duše in srca, je rasla Marija. Nič ni vedela o svoji usodi. Ali ko je dorastla, ko je postala dekle in je bilo treba začeti služiti kruh, je morala zvedeti vse.

*

«To je bil najbridkejši trenutek v mojem življenju», je rekla Marija, ko je končala svojo zgodbo. «Tako sem ljubila svojo drugo mater, da si nisem mogla misliti, da ni prava mati. Ali tako je... Kaj hočem... Zame je in ostane ona vedno moja ljubljena mati, jaz pa njena ljubeča jo hčerka. Ali... za kruhom sem morala. Vsi ne moremo biti doma na tisti hišici z majhnim vrtom in borno njivo...»

Utihnili so. V njenih očeh se je poznalo, da je v duhu pri svoji materi, a ne v pisarni upravnika javne kuhinje.

Upravnik je pogledal njeno delavsko knjižico in rekel:

«Dobro. Kuharica ste. Pa boste kuharica v naši kuhinji.»

In samemu se je čudno zdelo, da se je dal tako premagati, Mariji Zapuščeni pa se je zaiskrila solza radosti v očeh.

in da naj se Ivan vzlic temu dobro ima ob Bleškem jezeru.

Ivan je pogledal dražestno Minko in mu je bilo kar prav.

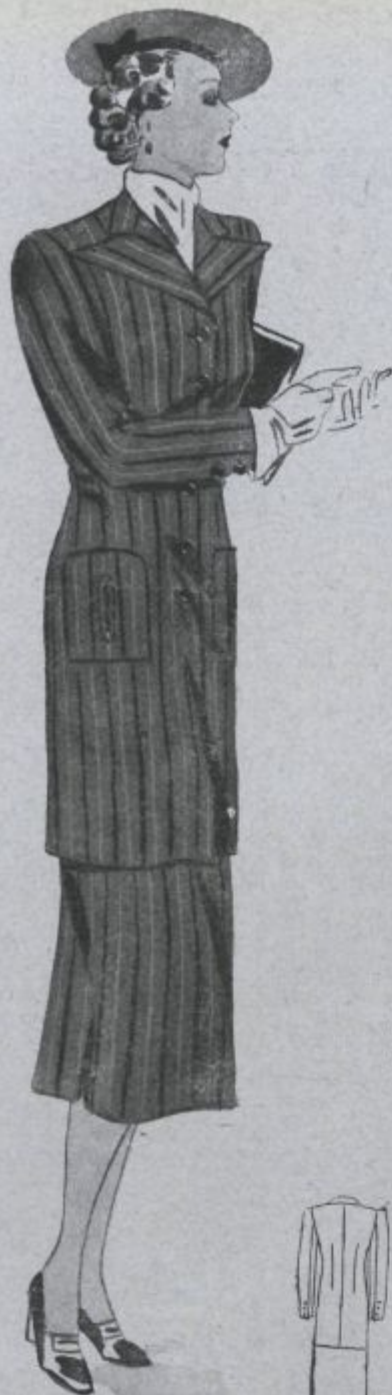
*

Zapeli so velikonočni zvonovi. Velikonočni zvonovi nad srebrno jezersko gladino! Kakor začarana sta gledala dva mlada človeka, ki se na veliko soboto se nista poznala, vso to lepoto cvetja, zelenja in venec planin.

Zdaj ne gori le Ivanu lice — zdaj gorijo lica obema in obema žarijo oči. Ah, kako lepo je življenje! Minki se je zdel njen sopotnik vse nekaj drugega kakor «divji mož», ki si je nedavno dovolil tisto predrznost v hotelu «Pri divjem možu». Ali bi zdaj spet prejel klobuto za poljub — to se je zdelo Minki več ko dvomljivo.

Ko je nekoliko ur pozneje na terasi starega grada mladi mož nekaj takega poskusil, je doživel ravno nasprotno. Vsi pa vemo, da ni nič tako sladkega kakor prvi poljubi pod jasnim pomladnim nebom. In ko so večerni velikonočni zvonovi melodično dozvenevali nad jezerom, je mlado dekle začutilo, da je vse prej kakor naveličano življenje! Saj je življenje šele začelo postajati lepo!

Živahno in okusno

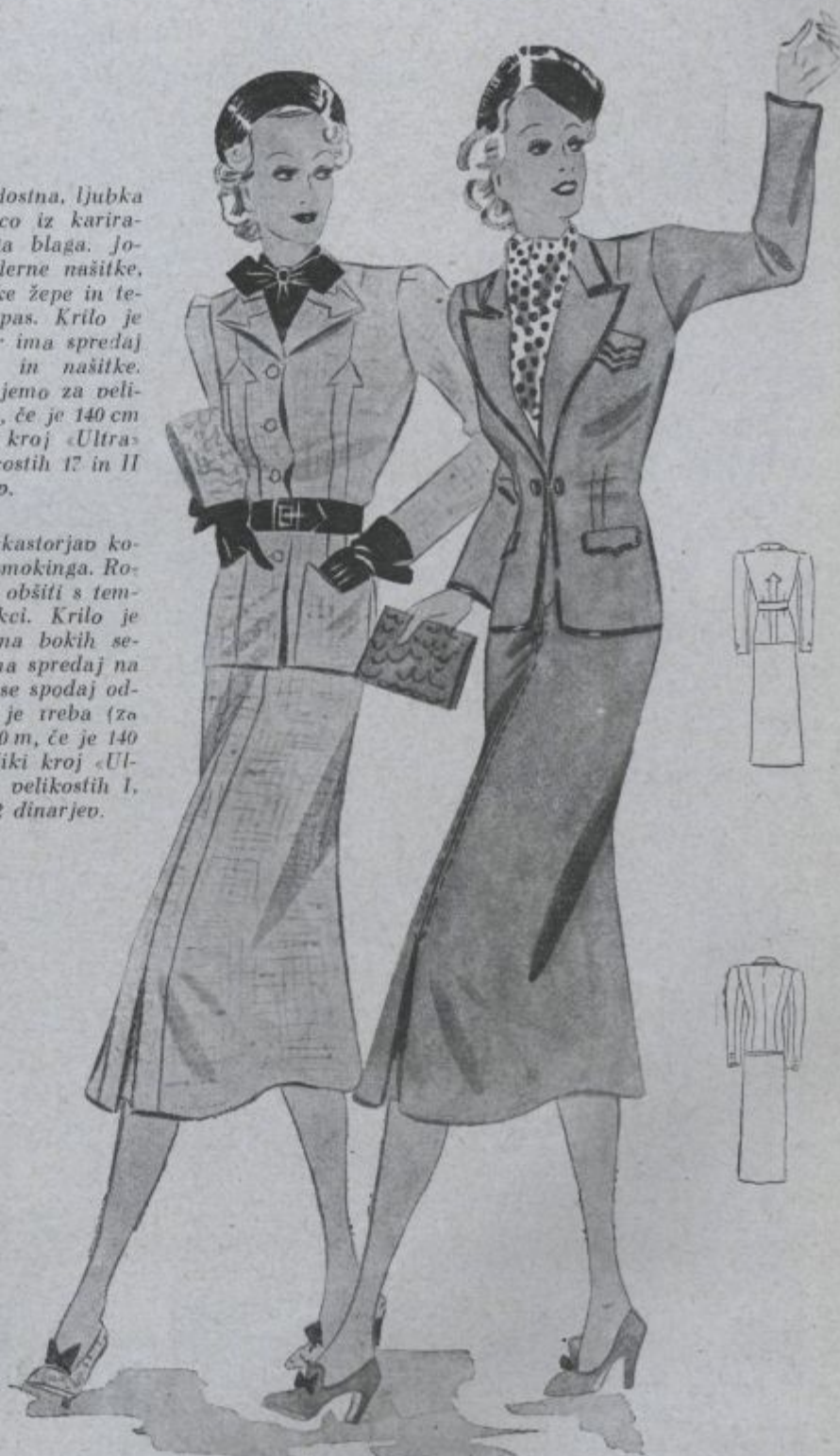
S 1708

S 1708. Damska obleka z jopico iz progastega blaga, ki se poda tudi prav vitkim. Tričetrtlinska jopica se zapenja na eno vrsto gumbov. Krilo je sestavljeno iz dveh pol in ima na levi strani gubo. Blaga je treba (za velikost IV) 3.15 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

S 1706. Mladostna, ljubka obleka z jopico iz karirane športnega blaga. Jopica ima moderne našitke, ob strani velike žepe in temen usnjeni pas. Krilo je iz treh pol ter ima spredaj položene gube in našitke. Blaga potrebujemo za velikost 12) 2.50 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 12 in II po 22 dinarjev.

S 1705. Rdečkastorjav kostum v kroju smokinga. Robovi jopice so obšiti s temnorjavimi trakci. Krilo je iz dveh pol, na bokih sestavljeno in ima spredaj na sredi gube, ki se spodaj odpirajo. Blaga je treba (za velikost II) 2.60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

S 1706

S 1705

Gube ali robčki

K 7913

M 2696

K 7860

K 7913. Sivomodra volnena obleka z usnjenim pasom in garnituro iz pikeja. Robčke na prednjih robovih nadomestimo lahko s trakci ali pa z vrocami. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 2,20 m, če je 130 široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

2696. Ohlapna jopica z žepi, ki se zapenja na eno vrsto gumbov. Poda se k obleki K 7860. Namesto coratnika je rob ob vratni izrezi nekoliko ozvišen. Blaga potrebujemo (za velikost I) 1,60 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

7860. Modna novost je obleka z gubami in s pasom iz traka. Od napečnika do spodnjega roba so gube polikane. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3,40 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

Pomladanske MODNE NOVOSTI

B 2536. Bluza iz svetlo-peščene angorske volne, ki se nosi čez krilo, dopolnjuje moderni sosednji kostum z ogrinjalom. Njena oblika je nova in nekaj posebnega. Spredaj pripeti del garniture, ki je lahko naguban in sega čez ovratnik, se končuje zadaj v dva konca pasu, ki se zapenjata na gumbe. Dolgi, ozki rokavi se zapenjajo z dvojnimi gumbi. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1.25 m, če je 130 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

S 1707. Kostum z ogrinjalom je sestavljen iz enobaronega peščenorjavega in iz rjavoprogastega blaga. Rjavoprogasto blago ima majhne bele vzličke in je videti, kakor da bi bilo na roko tkano. Krilo, ki je iz rjavoprogastega blaga, ima na levi strani ploščeno gubo. Enobaronega blaga potrebujemo za (velikost II) 2.10 m, progastega pa 1.90 m, če sta po 140 cm široka. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2687. Blago za ta plašč je iz voljne kamelje dlake. Sportna oblika plašča, ki ima podšite raglanske rokave, se lepo poda bolj in manj vitkim. Vendar pa smejo pas močno zategniti le zelo vitke, manj vitke ga

morajo pa nositi le bolj ohlapno. Blaga potrebujemo (za velikost Ia) 2.60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih Ia, I, II, III, IV in V po 22 dinarjev.

B 2536

S 1707

M 2687

Za sončne dneve

M 2705

K 7923

M 2705. Plašč iz dobrega črnega krepa, ki je spredaj na nov način razširjen z zvončastimi deli. Všiti deli so prav tako kakor ovrtnik iz blesteče svile in se lepo odražajo od krepa. Za ta plašč je primerna tudi svila, ki je na vsaki strani drugačna. Za plašč potrebujemo (za velikost III) 2 m krepa, če je 150 cm široko,

in 1.50 m svile, če je 94 cm široka, ali pa 4 m blaga, ki je 94 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

K 7923. Po obliki in izdelavi preprosta, pa vendar moderna in elegantna obleka. Narejena je iz bele umetne svile z modernim črnim tiskanim vzorcem.

K 7899. Mladostna, ljubka obleka, narejena na nov način. Zanimiva moderna novost pri njej je to, da pada krilo spredaj zvončasto. Okrasek ob vratni izrezi je urezan kar s prednikoma. Bluza se zapenja z zankami na gumbce. Krilo je iz dveh pol in ima na levi strani razporek. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3.60 m, če je 76 cm široko, ali pa 3.10 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 7899

Obleko povzdigne zlasti vratna izreza, ki je v loku zapognjena in prehaja zadaj v ovrtnik, in počez nabrani stavek iz jagodastordečega žoržeta, ki se vidi med robovi lokov. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 3.50 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

T O R B I C A

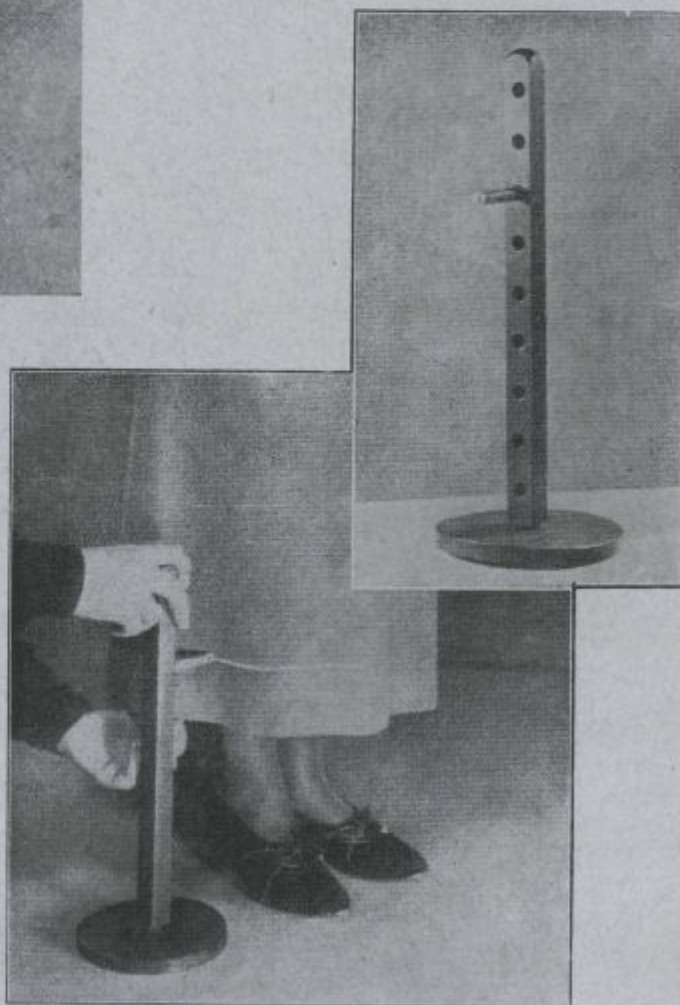
za lepe dneve

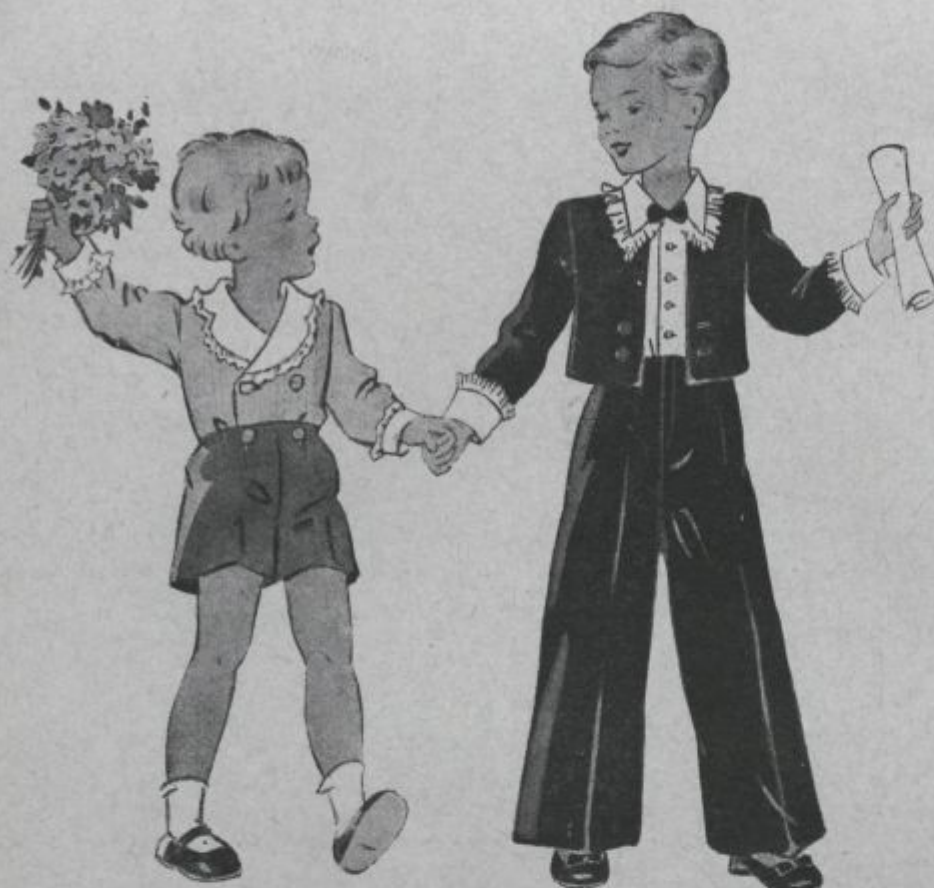

Taka torbica se lepo poda k vsaki športni obleki. Narejena je iz debele tvarine na popolnoma preprost način in je zelo trpežna ter prikladna tudi za izlete in za kopanje. Najpripravnejša barva je bela, ker se poda skoraj k vsaki poletni obleki, ima pa to slabo stran, da se hitro zamaže. Zato je bolje, da izberemo zanjo blago kake druge primerne barve.

Za tiste, ki radi šivajo

Preprost pripomoček za ravnanje dolžine pri krilih, oblekah in plaščih. Pripraven je za krojačice, pa tudi v gospodinjstvu, kjer se količkaj več šiva, ne bo v napoto. Naredi vam ga lahko mož, prav gotovo pa mizar. Saj ni potreba zanj drugega ko okrogel podstavek z lesenim drogom, ki ima v primerni razdalji izvrtane luknjice, v katere se vtakne kreda, da se z njo zariše dolžina. Da se pri pomerjanju priprava tako hitro ne prekuene, je dobro, če naročimo težak podstavek iz kovine, ali si pa pomagamo na ta način, da leseni podstavek izdobljemo in nalijemo vanj svinca.

K-K 1573

K-K 1512

K-K 1573. Ta ljubka praznična obleka je sestavljena iz svetle pralne volnene bluže in iz temnih žametastih hlač. Za bluzo potrebujemo (za velikost 2) 1 m volnenega blaga, če je 80 cm široko, za hlače pa 70 cm žameta, ki je 70 cm širok. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikosti 2, 4 in 6 po 16 dinarjev.

K-K 1512. Praznična žametasta obleka z dolgimi hlačami. Blaga je treba (za velikost 5) 2.50 m, če je 70 cm široko, in 1.20 svile, če je 80 cm široka. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

K-M 5086. Moder dekliški plašček ima spredaj dve vrsti gumbov. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1.20 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 16 dinarjev.

K-M 5213. Dekliški plašč z žametastim ovratnikom, z naprsnimi žepi in s pasom. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1.90 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5179. Dekliška oblekica iz pralnega žameta. V pasu ni prerezana in je spredaj okrašena s petljo. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 2.30 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

K-M 5183. Obleka iz kariranega blaga. Od naplečnika do pasu so votle gube prešite, naprej pa razpuščene. Obleka je okrašena z garnituro iz pikeja in petljo. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.50 m, če je 130 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5086

K-M 5213

K-M 5179

K-M 5183

ZA NAŠE MALČKE

K-M 5161. Za to hlačno kombinežo potrebujemo (za velikost 13) 1.50 m blaga, ki je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5160. Spalna obleka iz cela za majhne deklice. Blaga potrebujemo (za velikost 2) 1.70 m, če je 80 cm široko. Kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 7 dinarjev.

K-K 1461. Dolga deška spalna srajca, do vratu zapeta. Blaga je treba (za velikost 12) 3.35 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 16 dinarjev.

K-M 5161

K-M 5160

K-K 1461

K-K 1195

K-M 5156. Dekliška spalna srajca iz rožastega pralnega blaga. Potrebujemo (za velikost 8) 2.10 m blaga, če je 80 cm široko. Kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 9 dinarjev, v velikostih 8, 10 in 12 pa po 14 dinarjev.

K-M 5157. Bela spalna srajčka s kimonskimi rokavci. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1.60 m, če je 80 cm široko. Kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 7 dinarjev.

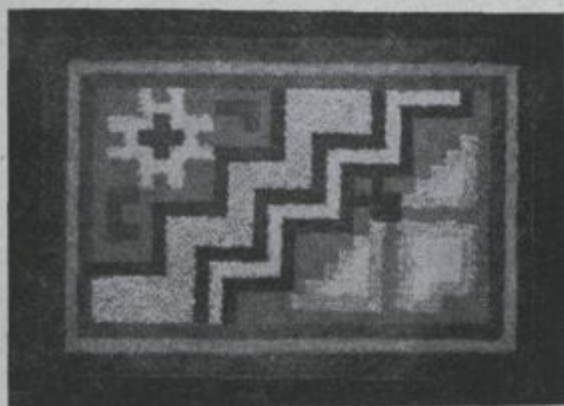
K-K 5156

K-M 5157

K-K 1557

K-K 1195. Deške spodnje hlačke z modrečkom. Blaga potrebujemo (za velikost 2) 0.85 m, če je 80 cm široko. Kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 3, 4 in 5 po 7 dinarjev.

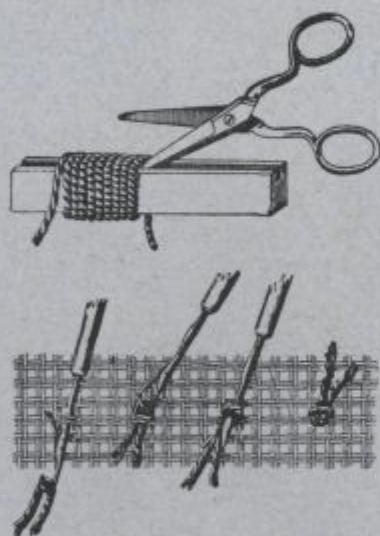
K-K 1557. Deška spalna obleka, zapeta do vratu. Blaga je treba (za velikost 9) 3.20 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

BLAZINA

ki je vedno moderna

Ta vzorec porabimo lahko za blazino, za prevleko klopice in podobno. Najlepši je, če ga delamo s smirenskim vbodom in je potem tudi najdražji. Lahko pa tudi delamo s kelimskim ali pa s križnim vbodom.

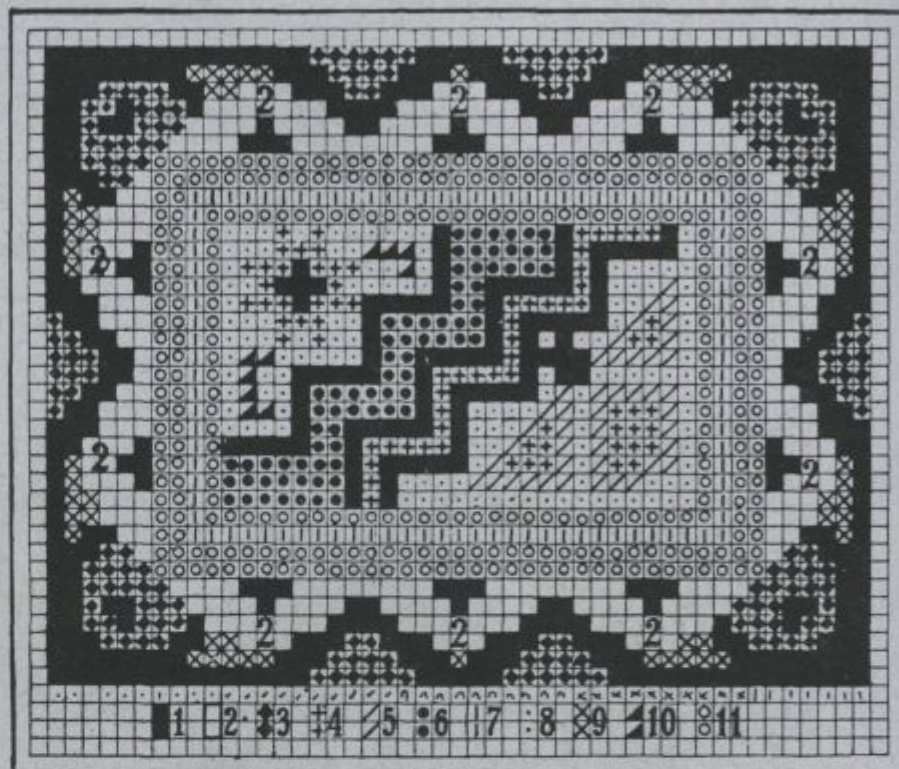
Kako režemo nit s škarijami na posebni deščici in kako vozamo

Naš vzorec je 39 cm dolg in 27 cm širok. Če dodamo še eden ali dva zunanja okvira, je seveda nekoliko večji.

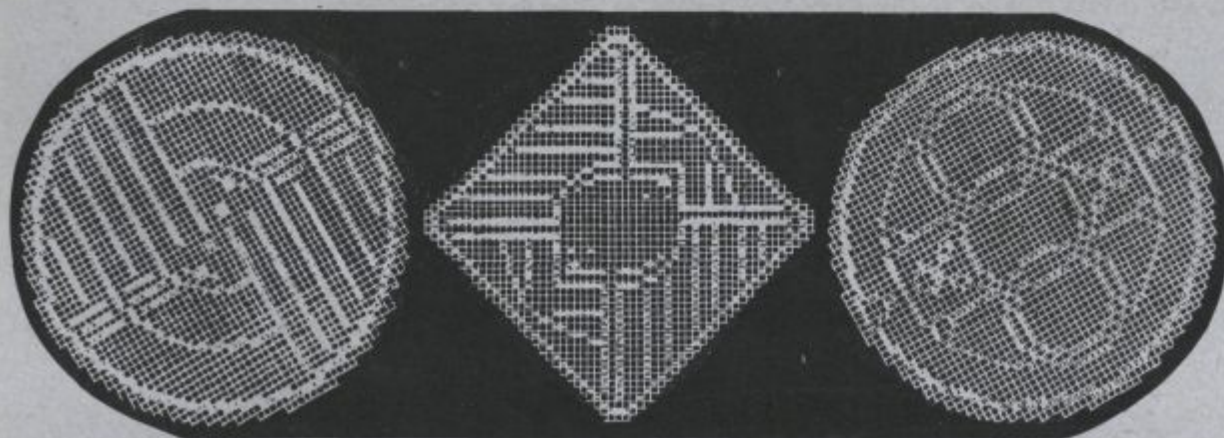
Za smirenski vboj navijamo smirensko volno na leseno deščico z žlebičem in jo potem po žlebiču prerežemo, da dobimo kratke niti (glej sliko).

Vezemo na posebno juto za smirensko vezenje. Kos jute položimo na mizo tako, da leži vrsta, ki jo delamo, prav na robu mize, in pričnemo vozlati vozle na zgornjem levem vogalu natanko po narisku vrsto za vrsto ter menjavamo barve, kakor je treba. Vsak znak na na-

risku pomeni po štiri vozle, dva v višino in dva v širino. Vozle vežemo s posebno kvačko. Posamezne niti naj bodo samo tako dolge, da lahko naredimo vozlel.

1 — črna	5 — zelena
2 — svetlo mahagonijasta	6 — temnozelena
3 — bronasta	7 — modra
4 — vijoličasta	8 — temno mahagonijasta

Trije lični kvačkani ali mrežani prtički

Naše igralke

Nada Gabrijelčičeva

Zunaj pod oknom so že legale megle na tiolske breze. Z gospo Nado so sedeli pri peči v njeni sobi in včasih nama je zastala beseda. Bil je mrzel, neprijazen januarski dan, ki človeka prisili, da neha verjeti v sonce in veselje. Na otomani je ležal mandarin — velika lutka, sešita iz odrezkov njenih proih odrskih oblek, mi je povedala gospa Nada.

Spominjali so se nekega pomladnega dopoldneva, ko so se spoznali na sončnem balkonu pred dramskim gledališčem. (Takrat je igrala v *Cyrano de Bergeracu*.) Takoj me je pobarala, ali vem za kakšno bajto v naših hribih, kjer bi se dalo v miru preživeti počitnice, saj ve, da študenti vse iztaknemo. Svetovala sem ji Rožco nad Jesenicami. Jaz sem res šla na Rožco, gospa Nada pa ne.

Kot šestnajstletna študentka je gospa Nada prvič igrala Cankarjevo *Jacinto*. Tudi v Beogradu in Varaždinu so gostovali s *Pohujšanjem v dolini šentflorjanski*. Nato je obiskovala Dramatično šolo v Ljubljani in debutirala v ljubljanski drami kot Zorka v Nušičevem *Navadnem človeku*. Takrat jo je Niko Bartulović vabil v Split h gledališču. Toda Nada je ostala še prihodnje leto v Ljubljani, študirala in nastopila spet kot Nina v Cankarjevem *Kralju na Betajnovi*.

«Sicer pa mora biti to pripovedovanje dolgočasno za vas in za čitateljice *Žene in doma*. Saj gredo vse naše poti tako podobno druga kraj druge, se je tiho nasmehnila. — Po enem letu dela v Ljubljani sem odšla na Štajersko in v vasi blizu Pluja prirejala igre s kmečkimi fanti in dekleti. Igrali smo na primer *Miklovo Zalo*, *Divjega lovca*, *Mlinarja* in njegovo hčer in še mnogo drugih. Naši ljudje silno radi gledajo igre in še rajši igrajo. Takrat je bil v mojem ansamblu tudi Furian, — morda ga poznate?»

«Spominjam se ga še kot igralca v mariborskem gledališču.»

«Nato sem prišla v Maribor, kjer sem spet igrala *Jacinto*. Na mariborskem odru je bil moj prvi partner pokojni igra-

Povsod pomlad

lec Zeleznik. Lepo je bilo igrati z njim in rada se ga spominjam.»

Nekaj trpkega je zvenelo iz njenih stavkov. Pravila mi je še o vlogah, ki jih je rada igrala: slepo Berto v *Dickensovem* *Čvrčku za pečjo*, Marijo v *Gabellovi* režiji (Shakespeare: *Kar hočete*). O, na Gavello jo vežejo hvaležni spomini. Toliko potrebne korajže ji je dal.

Pogovarjali so se še o naši drami, o igralcih in igralkah, ki jih gospa Nada tako *«obraja»* in rada ima.

«Tako rada igram in mnogo, mnogo bi hotela igrati.»

Mandarin, sešit iz bleščeče svile in pisanega tafta, je neobgljeno omahnil čez rob, ko sem se ga dotaknila. Groteskno kretnjo njegove cunjaste roke je spremljal žalosten smeh poševno naslikanih oči.

«Tak mandarin prinaša srečo, mar ne, gospa?»

Skozi okno je silil mrak in podoba na steni se ni več razločila. V peči pa so prasketala polena.

Gospa Nada je prižgala luč in nalila čaja, potem so se jeli pomenkovati o tujini. Včasih se je nasmehnila ob spominu na lepe dni v Italiji, tudi v Nemčiji je bila in potovala je po Franciji, toda najbližje ji je Ljubljana in najlepše so tiolske breze.

Se to mi je povedala, da je svojo prvo komično vlogo igrala v *Ministrici* (Nušič). Od takrat naprej so ji dajali tudi karakterne vloge. Bila je potovka Lenčka v *Treh vaških svetnikih*, Tonja v *Kvadraturi kroga*. Rada igra aktivno žensko z osiro začrtanim karakterjem.

Prosila sem jo še za fotografijo, da bodo čitateljice *Žene in doma* poznale tudi njen resnični obraz brez odrske šminke. (Saj na odru je včasih še najboljše prijateljice ne spoznajo, tako različne vloge igra.)

V poznem večeru sem odhajala od gospe Nade. V žepu sem grela dve pomaranči *«za popotnico»*. Skozi meglo je medlo prodiral soj luči ob cesti, mene pa je neusmiljeno spremljal porogljivo-otožni smeh mandarina-lutke, ki prinaša srečo. In sem za trdno sklenila, da bom gospe Nadi prinesla v počitnicah rdečega rapšja z Blegaša, da bo v njalo po gorah v njeni sobi.

Zdaj sem pa na poti k gospe Vidi Juvanovi in njenemu malemu sinku, da mi bo povedala kaj o svojem delu pri naši drami.

VELIKA NOČ

In jutri je Velika noč — — — Filip Mejak je kolovratil po ulicah velikega mesta in zdel se je sam sebi odveč. Lani je imel še dom, ženo, troje ljubkih otrok, danes pa — danes je ločen mož, ki se je zagrebel v delo in samoto, da bi pozabil — pozabil, da je mogla ena sama bedasta pustna noč razdreti zakon, porušiti srečo, ki je bila tako trdna.

Bil je nesrečen, ta nesmiselna razporeda, ki jo je ona hotela, ga je izkoreninila. — In Mara? Tudi Mara ni mogla biti srečna.

V srcu mu je vzplamtelo hrepenenje po tisti preprosti, mali hiši, v kateri so živeli njegova žena in njegovi otroci.

In medtem ko je stal pred veliko izložbo, kjer so ležali piruhi in velikonočni zajčki v zeleni papirnati travi, se mu je nenadno rodil sklep, da se odpelje v tisto malo mesto. Tudi če bi moral kakor berač stati pred svojim nekdanjim domom — nič ne de, svoje otroke bo spet videl! Po vrtu bodo bržda iskali piruhov, kakor vsa prejšnja leta! In on jih bo lahko opazoval skrivaj s klopi, ki stoji v drevoredu prav nasproti hiši. Zakaj Mara je zahtevala, da se mora prvi dve leti otrokom ogibati, da jim ločitev ne bo še težja. Nakupil je piruhov iz čokolade, lepih velikonočnih zajčkov, piščet iz marcipane — kako bodo otroci veseli!

Nekaj ur pozneje je bil že tam: toda preden je šel počivat, se je splazil kakor tat k hiši v tihi predmestni ulici.

Za svojo malo Majdko je napolnil pestro poslikan piruh iz lepenke s svinčniki, pečatom, radirkami in peresi ter priložil listič z njenim imenom. Ah, kako se mu je tožilo po vseh, po Majdki, Bojanu in po najmanjšem, ki so mu rekli Debelušček, in po — Mari!

Misli so ga bolele. Zaigral — si je mislil — zaigral sem svojo srečo.

Filip Mejak je skril zadnji piruh pod edino jelko blizu vodometa. Njegove oči so begale od okna do okna, za katerimi so spali njegovi ljubljenci. Samo videti jih je hotel jutri, samo nekoliko biti deležen njih veselja...

Na veliko nedeljo je sedel že ob osmih zjutraj na skriti klopi. Ob polni devetih so navadno vsako leto začeli otroci iskati piruhe in Mara je bila v vsem vestna — tudi zdaj bo gotovo točna. Zavihal si je ovratnik pri suknji in si potegnil klobuk globoko na čelo, da bi ga ne spoznali. — — —

In res so prišli otroci. Najprej Bojan s prežečim pogledom, ki je iskal še pravljice in čudeže. Potem Majdka, ki je oprezno vodila malega debelega Petčka za roko. Obrazek ji je pobledele in shujšal. Očetu je bilo hudo pri srcu.

Mali Petček je prvi od veselja zavriskal, našel je prvi piruh; nato je zavriskal še Bojan — zagledal je velikega velikonočnega zajčka, čudovito lepega, pod malo jelko. In zdajci je začela tudi Majdka z vso vnemo iskati. Kar vzkliknila je od radosti, ko je našla velik, poslikan piruh s šolskimi potrebščinami. Vsa je zardela od navdušenja za lepe stvari — potem je našla listič. «Od očke», je prepričana zašepetala Bojanu. «Od očke?» se je ta začudil. «Od kod pa to veš?» — «Poznam njegovo pisavo», je zatrjevala, potem pa poljubila piruh in pogledala brata: «Jaz imam očko rada — ti tudi?» — «Tudi,» je pokimal deček, toda plašno se je ozrl na hišo, «samo mamica tega ne mara.»

In zdajci se oglasi najmanjši: «Petček tudi očko rada — očka daleč — ne guga več Petčka na kolenih.»

Možu je zagorelo v očeh. Zakaj vas ne smem stisniti na srce? Ihte je pritisnil pesti na čelo.

Majdka in Bojan sta odskakljala, da pokažeta mamici svoje zaklade, samo najmlajši je ostal in še zmeraj iskal po vrtu piruhe, ki jih je bil sam izgubil iz predpasnika.

Tako je prišel do vodometa, v katerem so plavale male zlate ribice; vzel je enega izmed piruhov ter ga vrgel v vodo. «Ribice tudi rade piruhe», je dejal nežno. Potem se je sklonil čez rob vodnjaka, izgubil ravnotežje in štrbunknil v vodo.

Vodnjak ni bil globok, toda oče se je prestrašil.

PRI VEDEŽIEVALKI

Ne vem, kdo je bil tisti, ki je prvi sprožil besedo «vedeževalka». A kakor hitro je bila izgovorjena, že smo se je oprijeli: ni je bilo več mogoče pregnati. Saj bi bilo pa tudi zares imenitno zvedeti, kaj človeka čaka, morda že to poletje ali pa tudi malo kasneje. Kako bo z izpiti in kako v ljubezni; koliko časa bo še živel stric, ki nam bo zapustil svoje «jurje», in kdaj nam bo prekrižala pot tista «neznanka s črnimi lasmi».

Toda kdo naj ga odmakne, ta neprodni pajčolan izpred obličja tajinstvene bodočnosti? Mar kvarte ali krogla? Ali črte naše roke, ali morda usledina na dnu kavne skodelice? Pretežno vprašanje za neoglajene ljudi! Zato naj odloči kocka! In odločila je: kvarte!

V troje smo se torej odpravili v vas, ki slovi po ženski — vsi domačini tam okrog ji pravijo kar «baba» — ki iz

Filip Mejak je preplezal ograjo ter rešil svoje dete, ki bi bilo gotovo utonilo, ako bi on ne bil opazil nezgode.

Petrček se je pošteno napil vode, pihal je in prskal in jokalo in kričalo.

Mejak je držal svojega vsega premočenega dečka v naročju ter ga ljubeznivo božal, da bi ga pomiril. Zdajci pridrevita Majdka in Bojan.

Obstala sta kakor vkopana — nato sta oba vzkliknila od veselja:

«Očka! Očka!»

Vsa vesela, da vidita spet očeta, sta se mu obesila za vrat, Bojan na desni, Majdka na levi strani, ter mu klicala: «Zdaj ostaneš spet pri nas! In mamica je bolna! Oh, ostani vendar pri nas, očka! Kajne — očka?»

Tako je videla vse štiri blaženo združene blede, bolna žena, ki jo je hrup privabil k oknu. Odpor ji je silil na obraz — toda čula je spet proseče besede otrok: «Ostani pri nas, očka! Danes je vendar Velika noč...» In nato plašni glasek Bojanov: «Morda mamica dovoli...»

Zdajci je mali opazil mater in ji je zaklical: «Mamica — mamica —!»

Filip Mejak se je obrnil in videl blede, trudno ženo na oknu in dve dvojici oči sta žareli druga v drugo. Nemo sta se gledali.

In Majdka je stopila pred očeta in uporno zrla na mater. «Očka je rešil Petčka iz vode! Očka je junak...»

In tu je nekaj kakor smehljal preletelo okamenela obraza staršev.

Hud boj je zadirjal v srcu mlade žene, hud, kratek boj — toda zdajci so veselo zapeli velikonočni zvonovi po osvobojenem svetu in njih klic je buditel, kar je samo dremalo — ljubezen, dobroto in smehljivo razumevanje.

Mlada žena je na široko odprla okno in njen glas se je razlegnil kakor velikonočno naznanilo: «Ali bi ne hotel vstopiti, Filip? — Troje otrok je zavrisnalo,

svojih kvart res nezmotljivo pogodi preteklost vsakogar, ki se zateče k njej. Pa ne samo preteklost, tudi prihodnost odkrije nezmotljivo in do pičice natančno. Moj brat je precej starejši od mene, morda tudi malo zaljubljen (kdo pa se spozna dandanes pri teh mladih gospodih?) in mu zatorej res ni zameriti, da ga je zanimalo, ali se bo vse srečno končalo; ali bo «ona» uslišala njegove tihe želje. Iz previdnosti je vzel tudi dekle s seboj, da bi ga imel bolj pri roki, če bi kvarte dobro pokazale. Jaz pa sem šla z njima kot tretja oseba, ki se v takih primerih vedno nekako slabo počuti, saj je v vsakem človeku malo nevoščljivosti, in ta vedno udari na dan, če gleda srečo drugih. Toda brata imam rada, tudi tista gospodična mi je zelo prirastla k srcu, in nazadnje, če po pravici povem, je tudi mene močno zanimalo, kaj vse me še čaka v življe-

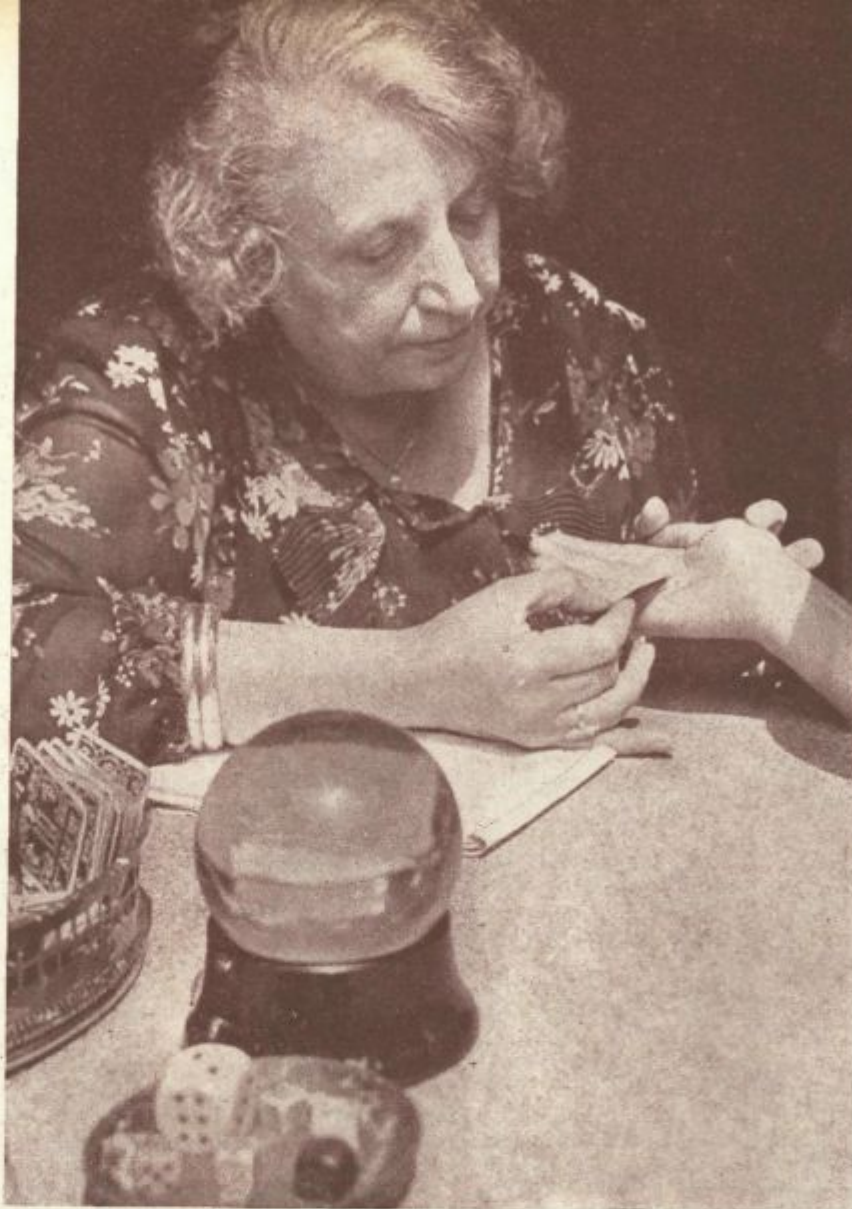
uju. Zato sem junaško zatrla vse nevoščljive kali v sebi in sem kot uvidevna »gardez-dama« korakala zdaj spredaj, zdaj zadaj.

Ko smo prišli na cilj, sem bila trdno prepričana, da bo »baba« najmanj tako pijana, da bo videla dve kvarti namesto ene. Na to naju je namreč vso pot pripravljala tista gospodična, ki ima »to žensko že slabe izkušnje. Zato sem bila veselo presenečena, ko sem jo zagledala tako pri sebi, da se ji niti jezik ni zapletal.

Ker ima dosti strank, smo morali nekaj časa čakati na verandi pred njeno palačo. Bilo je sicer malo neprijetno, ko smo neprestano trepetali, kdaj nas bo doletel blagoslov vrabcev, ki so imeli ravno nad našimi glavami zborovanje, toda najbrže tudi to spada k prerokovanju.

Ko smo končno prišli na vrsto, smo šli kar skupaj v sobo, ker ni nobenemu dišalo, da bi se še naprej izpostavljali nevarnosti, ki nam je pretila od »zgoraj«. Mene je sicer malo skrbelo, da bi brat kaj preveč ne zvedel o meni, je namreč popolnoma prepričan, da sem še neizkušena na vseh poljih ljubezni itd. Pa ni bilo tako hudo. Soba, da, soba je bila čisto pravilna. Polna pajčevin, natrpana z vso mogočo opravo in tudi kvarte so bile že močno »zašpehane«. Prerokovanje samo me je pa zelo razočaralo. Kaj je povedala bratu in tisti gospodični, rajši zamolčim. (Omenim naj le to, da se močno govori, da se bosta še letos vzela, ampak tam o tem ni bilo nič govora.) Meni je povedala tako, da brat ni prav nič zasumil o moji neizkušenosti v ljubezni. O bodočnosti pa je povedala, da bo hudo pisana. Tajinstveno je prekladala kvarte z enega konca mize na drugega, mrmrala čudne besede in po vsakem takem procesu mi je kaj povedala: na vsak način se moram ogibati uniforme, ker je velika nevarnost zame. (Tudi doma mi vedno pravijo, da naj rajši vzamem čevljarja ko oficirja!) Na Čškem nekje me čaka velika dediščina in v najkrajšem času bom zvedela važno novico. Vmes je vpletla še nekaj raz-

Tudi v stekleni krogli je skrita skrivnost človeške usode.

Vedeževalka, ki iz potez na roki raz bira človekovo bodočnost.

Pripomočki, ki naj nam pomagajo zazreti nezasrti obraz bodočnosti.

burljivih scen zaradi ljubosumnosti neke črne gospodične in velika razočaranja v ljubezni. Nazadnje pa me je potolažila z vestjo, da se bom bogato in

iz ljubezni poročila. Moža pa moram v bližnji bodočnosti spoznati. In zdaj hrepeneče čakam nanj in na njegove milijone.

VELIKONOČNI OBIČAJI

O navadah, ki so krščanskim narodom vsem zelo iste, nam ni treba govoriti. Poglejmo le posebnosti!

Kakor hodijo pri nas po božiču na dan nedolžnih otročičev otroci »tepežkat« s tepežko v roki in prosijo darov, tako se to godi na Češkem na veliko-nočni ponedeljek. Posebnost tega češko-slovaškega običaja pa je zlasti v tem, da »tepežkajo« mladi fantje dekleta, da dobijo od njih piruhov. To imenujejo »pomlázko«, kar pomeni spleten korobač, okrašen in ovit s pisanimi trakovi. Dekle, ki grede za njo fantje s tako »pomlázko«, se čuti seveda počaščena in se zave svoje lepote in mičnosti, zakaj »pomlázka« je zmeraj izraz simpatije. To je vsako leto prijetna prilžnost, ko lahko »plašni« fantje pokažejo, katera jim je pri srcu. Marsikatero dekle da lepo pisan piruh, pa tudi srce svojemu napadalcu.

Tudi na Slovaškem je »pomlázka« doma, a ponekod tudi ogrski običaj, ki dovoljuje mladeničem, da napadajo svoje ljubljence ne s korobačem, temveč z vodo.

«Hej, Ilonka, beži! Pali leti za teboj z vedrico vode!» — «Šent Isten! (Sveti Bog!)» Prepozno, zakaj že se ulije ledenomrzla voda na glavo in hrbet uboge, lepooke Ilonke, ki beži proti svoji prijazni, s slamo pokriti hišici, kjer jo pri oknu, okrašenem z rožmarinom in rdečimi pelargonijami, čaka skrbno materino oko.

Naglo odpre zelena vrtna vrata. Spet brizgne nanjo curek vode. «Jej, sladka mati! Pomagaj!» Vsa iz sape, vsa premočena plane v svoj dom in zapahne durí.

Tudi pri vaškem vodnjaku je velik dirindaj. Iz bližnje »korčme« (krčme) se sliši harmonika. Roziko, Julčko in Marčo vlečejo fantje k vodnjaku, kjer jih »krtijo« — pa še kako!

Fantje prihajajo z vedri; vodnjak ječi, škriplje in deluje s polno paro. Voda brizga na cvileče Evine hčerke, od zgoraj, od zadaj, od desne in leve. Hehetanje, smejanje, kričanje, joj in juj! Saj je velikonočni ponedeljek, simbol veselja nad vstajenjem Gospodovim, nad prebujeno naravo.

Vzlic mrzli kopeli se dekleta ne čutijo užaljena, zakaj le preveč se zavedajo svoje lepote in tudi dobro vedo, da bi ostale danes suhe, ako bi bile grde. Bog obvaruj!

Zvečer je ob cimbalah, goslih in klarinetu vlažnoveselo razpoloženje, toda namesto grozljive vode vlada zdaj ognjevito ogrsko vino, ki užiga kri mladim sinovom Arpada. Krepko in živo zvone ostroge na »čizmah« (ogrskih čevljih), pisani trakovi obletavajo rame vitkih lepotic. Cigani svirajo, vesele dvojice plešejo ognjevito čardaš, da dekleta

tom odskakujejo kratka krila. Sreca gorijo, ljubezen cvete...

Polivanje je v navadi tudi pri tako imenovanih boljših krogih, todá namesto vedric delujejo lične čaše in zahrbtnje brizgalnice, namesto vode brizgajo lepo dišeči parfumi.

Spominjam se takega rafiniranega »brizgalnega modela«, ki sestoji iz preluknjane prstana in gumastega balončka, napolnjenega s parfumom, ki ga drži gospod v pesti. Ko mu poda dama roko in mu jo nežno stisne, ji brizgne dišeča tekočina v lepi obraz.

Naše velikonočne običaje, med njimi tudi sekanje piruhov, pozna vsakdo. Tudi velikonočni običaji bratov Srbov utegnejo biti vsem znani. Vzlic temu pa naj povemo glavno o njih.

Na velikonočne praznike (vaskrs) se pripravljajo pravoslavni s sedemtedenskim postom (korizma). Ves ta čas preneha vse veselje, petje in ples. Verniki hodijo v cerkev, molijo za odpuščanje grehov ter pristopajo k spovedi in obhajilu.

Na veliki četrtek, veliki petek in veliko soboto se slavi žalostni spomin Kristovega trpljenja. Cerkev je vse tri dni odprta vernemu ljudstvu.

Na veliki četrtek preneha zvonjenje do velike nedelje in verniki vabi v cerkev raglja. Na veliki petek prenesejo Odršenika v božji grob.

Na veliko nedeljo se slavi po cerkvah še pred sončnim vzhodom vstajenje (vaskresenje). Ljudstvo se zbira k jutranji maši. Ko pozdravi svečenik svoj narod z besedami: «Hristos voskrese!» (Kristus je vstal!), mu narod odgovori: «Vo istinu voskrese!» (Zares je vstal!) S temi besedami se vsi med seboj pozdravljajo in poljubljajo.

Otroci prinašajo v cerkev piruhe, ki jih svečenik blagoslovi. Ponekod se blagoslovja tudi kolač, v katerega je zataknen piruh (pisanica). S kolači in piruhi se med seboj obdarujejo znanci in prijatelji ter družinčad.

Na veliko nedeljo popoldne se zbere narod okrog cerkve in na drugih primernih krajih. Tu pleše mladina kolo in se veseli, starina pa stoji ali sedi okoli nje in se pogovarja o važnejših rodbinskih in gospodarskih zadevah.

Povsod na svetu je velika noč praznik vstajenja in veselja, zakaj s Kristovim vstajenjem praznujemo prebujenje narave, prebujenje iz smrtne spanja, prebujenje src — Bog daj, da bi praznovali tudi prebujenje vseh ljudi k razumu in pameti, da bi zahrepeneli vsi po vstajenju, novem življenju in po miru, da bi za vedno prekleli vojno, ki ubija in seje smrt... Mir je življenje, za katero smo ustvarjeni, mir je božji — vojna ni od Boga in prinaša pogubo...

Redki so trenutki, ko sedita bratec in sestra tako miroljubno drug tik drugega in složno pregledujeta podarjeno knjižico.

Sirovi rogljički

Iz $\frac{1}{4}$ kg sladkega sira, $\frac{1}{4}$ kg moke, $\frac{1}{4}$ kg presnega masla in $\frac{1}{4}$ kg sladkorja zamesimo trdo testo, ki naj četrť ure počiva. Potem ga razvaljamo v tanek mlinec, na katerega poveznemo plitev krožnik, in ga ob robu krožnika s kolescem obrežemo (glej prvo sliko). Nato razdelimo obrezani mlinec na 8 enakih trikotnikov in denemo na okrogli konec vsakega kakršnokoli mezgo ter vsakega posebej zvijemo v rogljiček (glej drugo sliko). Rogljičke pokladamo na pomazano pekačo in jih pečemo v pečici približno četrť ure, potem jih pa potresemo s sladkorjem.

VSE SE PRENAVTLJA v prirodi in tako se prenovi seveda tudi garderoba ali samo ob sebi razumljivo — **Indanthren!** Zakaj prav zaradi

močnih žarkov spomladanskega sonca oblede barve po sebnó rade. In zato se mora dati Vaša garderoba dobro prati in mora biti takšna, da ji ne bosta škodovala ne sonce in ne dež, in to so razne vrste Indanthren barvarena sukna in tkanine, ki jih spoznate po tej Indanthren varnostni znamki

ZA NAJE MALE

K. Dřevnická:

Ljubo - avtomobilist

Ljubo je bil dečko kakor veter. Ko je bil še v plenica, se je ozrl za vsakim motornim kolesom in za vsakim avtom ter brcal z nogama, da bi se bil skoraj izmuznil iz naročja. Ko je pa zlezal iz plenice in se učil hoditi, ga ni nihče več ugnal. Imel je zmerom potolčen nos, kolena vsa odrta in hlačke po trikrat na dan črne kakor dimnikar.

Ko je bila nekoč pestunja z njim na igrišču, mu je neki deček posodil »sekirico« in je z njo vse popoldne norel po parku. Komaj je tisti dan prestopil domači prag, je začel moriti očeta, da naj mu kupi tako »sekirico«. Po dolgem moledovanju jo je dobil, potem se je pa podil z njo kakor »vrag«, tako je vedno dejala babica.

Ko je pričel hoditi v šolo, je vrgel sekirico v kot — imel bi rad avto, pravi velik avto. Mamica ga je potolažila: »Ko boš velik gospod in si boš sam služil denar, pa si ga boš lahko kupil.«

»Kdaj bom pa velik gospod, očka?«

»Če se boš pridno učil«, mu je odvrnil oče in se spet zatopil v časnik.

»Ko bom velik gospod...«, je ponavljal Ljubo, stopil k oknu in koprneče gledal za avtomobili, ki so drevili po cesti.

»Toda jaz bi rad avto zdaj, ko sem še majhen gospod...«, je mrmral in izginil iz sobe, še preden se je oče obrnil. Stekel je k babici. Ona mu bo gotovo prav svetovala, kako bi najhitreje dobil tak avto. Ali babica mu je prav tako odgovorila kakor očka: »Ko boš velik gospod, si ga sam kupiš!«

»Kdaj bom pa velik gospod?« je nevoljno vprašal Ljubo. »Pridno se uči in...«

»Saj znam vendar že čitati in računati«, je prekinil babico.

»Do deset že«, se je zasmejala babica.

»Do dvajset! Poslušaj! Ena — dve — tri...«

V prednji sobi je zabrnal zvonec in pretrgal Ljubovo sitnarjenje. Bil je pismonoša. »Pismo od strica«, je zaklicala babica in se takoj potopila v čitanje. »To je srečno naključje, Ljubo, poslušaj! Stric se pripelje jutri k nam z avtom!«

»Babica! Z avtom! Joj!« je zavriskal Ljubo, pritisnil babici poljub na nos in odvihral iz sobe. Hitel je s to novico k očetu in materi.

Tisto noč je Ljubo zelo nemirno spal. Premetaval se je po postelji in neprestano govoril v spanju. Nazadnje je — bilo je že proti jutru — utihnil, kakor bi odrezal. »Tu-tu-tu«, se je oglasilo tik njegove postelje in prelep nov avto se je sunkoma ustavil pred presenečenimi Ljubovimi očmi.

»To je tvoj avto, Ljubo! Pripeljal sem ti ga!«

»Ljubi, dobri striček! Avto si mi pripeljal! Takoj se popeljem malo po mestu, da me vidijo dečki. Jutri se pa zapeljem z avtom v šolo! S svojim avtom, slišiš, mama?« je vriskal razigrani deček in — hop s postelje v svoj novi lesketajoči se voz!

Mamica je pritekla in sklenila roke. »Ljubo, za božji čas, kaj pa počneš?« Pobrala ga je s tal in mu pihala novo bunko na čelu in mazala odrgnjeno koleno.

Ljubo se je z odprtimi usti in z zmedenimi očmi oziral po sobi. »Kje je?«

»Kdo?«

»Avto. Moj avto. Striček mi ga je pripeljal in jaz se takoj odpeljem z njim v šolo.«

»Ti moj mali avtomobilist, tebi se je samo sanjalo«, sta se smejala mamica in babica, ki je ta hip stopila v sobo in vzela Ljuba v naročje.

»In striček? Kje je?«

»Pride, pride!«

»Ali mi ga pripelje?«

»Pripelje, pripelje!«

»Kajne, saj sem že velik?«

»Si, si, saj znaš že do deset šteti!« se je hudomušno zasmejala babica.

»Do dvajset, do dvajset! Kar poslušaj! Ena — dve — tri — štiri...« Babica ga je položila nazaj v posteljo in pokrila. Mali avtomobilist je pa v sladkem polsnu štel: »... sedemnajst... petnajst... osemnajst... dvajset...« In v novih sanjah, ki so mu zaprle veke, se je veselo zapeljal z novim avtom v šolo...

Tu-tu-tu.

Dalmatinske bajke

4. Delija.

Srečno sta živela knez in kneginja. Ob sinjem morju se jima je dvigal stari dvorec, ves obdan z razkošnim vrtom; mnogo zemlje sta imela in mnogo ljudi. A višek sreče, biser radosti jima je bil sin edinec, mladi Delija.

Zadnja zelena veja nekdanjega mogočnega drevesa je bil Delija. In bil je lep, dober, hraber in velikodušen, kakor bi se bile strnile v njem vse najlepše čednosti ponosnih pradedov. Kdor ga je spoznal, ga je vzljubil, in hvala mladega Delije se je širila kakor val po deželi. Po deželi, čez morje, do samega sultana.

In mogočni sultan je pogladil sivo brado: «Hajdite po Delijo, potrebujem jaz mlade junake, da se borijo zame in za blagor moje države!» Deliji še ni bilo petnajst let, ko so ga odvedli odposlanci mogočnega sultana; moral je v vojno.

Trgalo se je staršem srce, ko so morali dati sina edinca. Delija je odšel in starši dolgo, dolgo niso nič slišali o njem. Težila jih je žalost, težili samotni dnevi. A ne dolgo, in zopet jim je zasijala sreča: kneginja je povila hčerko.

Starši so je bili iskreno veseli. Okoli vratu ji je mati obesila zlato verižico, na verižici zlato svetinjšico, zadaj na svetinjšici je pa bilo vrezano njeno ime: Nevenka. Jutrnja zarja ni bila milejša od nje in vsak dan je postajala še lepša. Ljubša od zatega sonca je bila staršem in čuvali so jo kakor zenico svojega očesa.

Glas o njeni lepoti se je širil po deželi, širil se je čez planine in nekega dne, ko je mati z detetom v naročju na vrtu zaspala, ji je vila ugrabila hčerko.

Potekala so leta, deset let, petnajst let, in Delija se je vrnil domov. Iz lepega mladeniča se je razvil lep mož, močan in stasit. Izpremenilo se je Deliji lice in telo, ni se mu pa izpremenilo srce: bilo je dobro in čisto, hrabro in velikodušno kakor nekdanj.

Vzradostila sta se knez in kneginja ljubljenege sina, a tudi stara rana je iznova vzkrevavela: hrepenenje po dragi hčerki, davno izgubljeni, se je z novo silo oglasilo v materinem srcu. Da bi potolažila svoje ubogo srce, je rekla kneginja sinu: «Sokol moj sivi, sin moj predragi, pojdi in privedi mi hčerko. Milo mojo Nevenko, rodno tvojo sestrico, mi je odvedla vila; nikdar več je ne bodo videle moje oči. A ti si poišči nevesto, dobro in mlado, da prežene samoto z našega dvora, da v nji iznova vzbrsti naš stari rod.»

In Delija ji je odgovoril: «Majčica moja, rad ti privedem nevesto. Tam čez morje, v deželi Italiji, je mesto Milan. V mestu Milanu je star zlatar in njegova oči je tista, ki jo je izbralo moje srce. A tujec sem tam, nihče me ne pozna in starec mi je noče dati. A jaz ga ne bom več prosil — ugrabil jo bom!»

Kakor je rekel, tako je storil. Odjadral je čez sinje morje, prijezdil v mesto Milan in ugrabil hčerko zlatarja, ki je šla rada z njim.

Že sta se vračala, jezdila sta čez planino in prispela do kapelice. Delija je ustavil konja, hotel se je po-

Tu se vidi,
če se puder
dobro drži!

Če se pri pudranju napravijo okrog oči, nosa in ust majhne kepice, potem je to jasen dokaz, da manjka Vaši koži prava podlaga za puder. Če pa namažete obraz s tanko, nevidno plastjo Elida kreme Ideal, tedaj se bo puder prav gotovo pravilno oprijel Vašega lica. Elida krema Ideal je idealna podlaga za puder. Vsebuje hamamelis, ki varuje in polepša kožo, zato je postala Elida krema Ideal pravo sredstvo za polepšanje, ki ga ne bi smela pogrešati nobena žena.

Pomladite kožo!

Privožite ji tudi ponoči pravilno nego. Elida Citron Cold Cream čisti in hrani kožo ter jo ohrani svežo in čisto.

ELIDA
KREMA
IDEAL

ročiti s svojo drago, da jo kot svojo mlado ženo privede na domači dvor. Preden sta stopila pred svečnika, jo je vprašal, katerega rodu je. «Mili moj,» je tedaj vzdihnila mladenka, «kako naj ti povem, ko sama ne vem? Kar pomnim, sem bila pri starem zlatarju, toda on ni moj oče, to mi je povedal — več pa ne. Če bi le moja svetinjica znala govoriti — ta gotovo ve za skrivnost mojega rojstva.»

Delija je pogledal zlato svetinjico, ki jo je bila deklica potegnila iz nedrij, spomnil se je, kaj mu je bila rekla mati, in snel pokrivalo z glave. Nato je pokleknil in zahvalil Boga, ki ga je izbral, da je našel rodno sestrnico.

Naenkrat je pa stala poleg zamaknjenega mladeniča svetla prikazen. «Ne boj se me,» je rekla s sladkim glasom, «vila s planine sem, tista, ki je pred leti odvedla dete. Prelepa je bila tvoja sestra in jaz sem se bala, da bi ne postala krasnejša od mene. Gospod

Bog pa ni dovolil, da bi ostala pri meni in se izpremenila v vilo. Zato sem jo dala tujemu zlatarju, ko je potoval čez planino. Pol svojega zaklada sem mu dala, zlata in biserov, da je molčal in nadomestil deklici starše, katerim sem jo ugrabila. Ti jim jo boš zopet vrnil, ti boš popravil mojo krivdo: zahvaljen bodi, blagoslovljen bodi, Delija!

Tudi tebi nisem dala čistega veselja: našel si sestrnico — izgubil si nevesto. Toda poravnati hočem vso svojo krivdo, da bo tudi meni popolnoma odpuščeno. Glej! In vila je vrgla svojo tančico čez belocvetočo mirt. Pod vilinskim pajčolanom je vzvalovilo, se prelivalo, se razgibalo in oblikovalo — in naenkrat se je izpod čarobne tkanine nasmehnil Deliji rajskomil obrazek. «Bodi srečen, Delija!»

Vila je izginila. Delija je zavriskal, z eno roko je objel sestrnico, z drugo pa nevestico.

Pripeljal ju je na dom in vsi so bili srečni.

Marija Klemenčičeva:

Žena

Nad zasneženimi gališkimi polji plava srebrni mesečev srp in osvetljuje slike, polne strahot in prekletstva.

Kri iz nešteti src je obarvala belino snega. Iz stotine grl umirajočih vro proseči in grgrajoči glasovi, ki se mešajo z rohnenjem topov... Nad gališkimi polji plava smrt. Neprestano padajo pod njeno koso nedolžne žrtve človekove samohotnosti...

Daleč od tod, tam sredi Slovenskih goric, moli družina za očeta. Moli iskreno, iz vsega srca. Oči so široko in goreče uprte v Križanega.

Čez dva dni je Fefa prejela pismo iz Gradca. Iz bolnice je bilo, kjer je ležal Franc z zmrznjenimi nogami. Tudi njega je poljubila smrt v tisti mesečni noči na galiških poljih. «Pridi!» je prusil. «Pridi hitro, da te bom še videl!»

Bolečina se je zarežala v duše. Oči so zrle preplašeno in iskale pomoči druge v drugih...

V Maribor in v Gradec. Velik ovinek, dolga pot. Srce je vztrepetavalo in v duši so se kopičile same črne in težke, kakor mora težke misli.

Vojaška bolnica — dolgi hodniki, ki so dišali po lizolu, beganje strežnic, stokanje ranjencev. Vprašala je po Francu. Znala je toliko nemško. Ležal je med mnogimi drugimi, bled, izmogan, z vdrtimi očmi. Zagorele so mu, ko jo je zagledal. Objel jo je tesno in dolgo — brez besed. Šele čez nekaj časa se mu je izvil: «Pa si le prišli!» In potem sta govorila o deci, o polju, o domu, o vsaki malenkosti, na katero se je spomnil. In iz njegovih besed je še zvenelo upanje in vera. Dva dni je ostala. Njuni duši sta si bili blizu kakor nikoli poprej. Slovo, tisto težko slovo! In če je bilo zadnje? Zdravnik sicer ni izrekel tistega strašnega. Pa vendar —!

Saj ni dosti utegnil. Čakali so ga že drugi.

Nastopili so dnevi, kakor da sonce sploh ni bilo ustvarjeno. Franc je še pisal. Ne sam, tovariš mu je pomagal.

Pa je potrkal neki februarški dan poštni sel na vrata in izročil brzojavko: umrl je...

Kakor da je za hip prenehalo biti srce vse velike kmetije. Potem je bočno zajokala Fefa, zavekalo je četvero drobne dece. Le najmlajše se je smehljalo v zibki.

Hotela ga je imeti doma. Pa skrbi je bilo preveč za njeno strto srce. Preložila jih je na bratove rame.

Sonce je sijalo, in kakor da je dih pomladi vel tisti pomladni dan, ko so ga pripeljali. V oknih in srcih kmetije pa je vladal mrak.

Kakor mesečna je tavalala Fefa okoli. Njena duša je bila brez misli. Šele tam na grobu, ko je prst votlo zabobnela na kovinsko rakev, se je zdrznila in njen krik se je zarežal v duše pogrebcev...

Prišla je pomlad. Polje je klicalo roke, ki bi ga obdelale. Fefa pa se dolgo ni znašla. Redno je v nedeljo po maši odstavala na pokopališče, dolgo stala ob grobu in se pogovarjala z možem. «Čakam te, Franc. Ti nisi odšel za vedno. Nisi mogel tega storiti. Saj veš, da ne morem sama. Polje te kliče, deca te čaka. Kako bo z njimi, če ne bodo čutili očetove roke nad seboj? Franc, saj si nas imel rad!»

Tako je čakala Fefa moža. Njo pa je čakalo polje. Dolgo je minilo, preden so ga njene oči zopet zagledale. Takrat se je zbudila v njenem srcu skrb in želja za delo. Hlapcev ni bilo, potegnili jih je vase vojna vihra. Sama je zapregla Fefa konja pred plug in zarežala v prst globoko brazdo. Krepko je držala ročico, trdno je stopala za oralom. Mali Franček je poganjal. Njene oči so gledale strmo v brazde, v čelo se ji je zarežala guba. Njene misli pa so orale, sejale, žele in rezale deci kruha...

Fefa je postala neutrudn delavec na svoji zemlji. Roke so ji bile trde od žuljev, besede redke, a trdne, misli pa polne skrbi in načrtov. Pa je njeno polje vzcvetelo in njena deca zrastle.

Ženske so tvorne in nadarjene

Neprijatelji ženskega pokreta citirajo še dandanes posebno radi naslov spisa prirodoslovca Moebija iz preteklega stoletja: «O fiziološki slaboumnosti žensk». Toda z vso to mržnjo in ironijo ne bodo ti zasmehovalci ničesar izpremenili na dejstvu, da je dandanašnja ženska prodrla v vse stroke človeškega ustvarjanja in se v vseh poklicih izkazala za enakovredno z moškimi. Le eno jim še dandanes očitajo tudi pravični moški: da imajo ženske premalo tvornega duha in iniciativnosti.

Francoski ženski časopis se je potrudil dognati resnico in je prišel pri tem do znamenitih zaključkov, namreč, da je tudi ta trditev nepravilna. Ženske vseh časov so imele dovolj tvornega duha, marsikaj so ustvarile in izumile, imele so originalne misli in so večkrat prekosile celo moške svoje dobe. Samo po sebi se razume, da so manj izumile kakor moški, že iz tega preprostega razloga, ker so bile vse do nedavnih časov izrinjene iz javnega in praktičnega življenja. Toda že od začetka 19. stoletja raste zaznamek ženskih izumiteljev in zadnjih deset let so ženske izumile mnogo velikih reči. O tem priča tale zaznamek:

Egiptski stari vek: Dve ženski sta odkrili zdravilne lastnosti rastlin.

Rim: Pamphilia je izumila statve za izdelovanje svile.

Babilon: Semiramis je izumila odvalne kanale, tlakovanje cest in bojni voz, ki je imel za tiste čase nekako isti pomen, kakršnega ima dandanes tank.

12. stoletje: Sv. Hildegarda je uredila teorijo letnih časov, plime in oseke.

16. stoletje: Madame de Beausoleil, francoska rudninoslovka, je natanko dognala rudninsko bogastvo Francije.

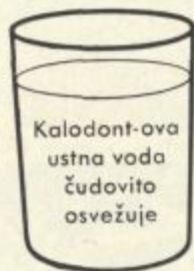
17. stoletje: Madame de Maintenon si je pridobila pri Colbertu patent za peč. — Myrfrenna Benshoten je izumila naprstnik.

Vse
življenje
zdravi trdni
zobje!

Dvakrat dnevno po 3 minute pravilne nege -- odločuje o usodi Vaših zob! Kdor zjutraj -- zlasti pa zvečer -- redno uporablja Sargov Kalodont, skrbi za to, da ostanejo njegovi zobje ne samo bleščeči beli, temveč tudi brez zobnega kamna. Kajti le Sargov Kalodont vsebuje v Jugoslaviji sulforicinoleat, ki uspešno deluje proti zobnemu kamnu. Zato uporabljajte samo Sargov Kalodont!

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

18. stoletje: Lady Mary Montague je odkrila še pred Jennerjem načelo cepjenja.

19. stoletje: Gospodična Linné, hčerka velikega prirodoslovca, je odkrila električne lastnosti rastlin. — Madame Maté je izumila pomorski teleskop, madame Duttilen umetni marmor, gospa Bloss šivalni stroj za kožuhovino, Marija Harel je iznašla sir Camembert (v Normandiji so ji postavili za to spomenik).

1809: Mary Kiss, Američanka, si je dala patentirati svoj stroj za tkanje slame.

1815: Mary Bush, Američanka, si je dala patentirati korzet.

1825: Gospa Merckl je izumila prve vžigalice.

1850: Elizabeta Smith iz Burlingтона USA je izumila stroj za košnjo trave, stroj za žetev in način za izpopolnitev kurjenja lokomotiv.

1890: Mrs. Batchet je izumila način, kako se da odpomoči, da ušesa ne štrle od glave. — Mrs. Henrieta Plum je izumila ventilator za železniške vozove,

1892: Mrs. Mary Burke, Američanka, je izumila brisače iz prožnega jekla.

1893: Luiza Dyer je naredila šolsko tablo, ki se sama briše.

1899: Carmen Sylva, romunska kraljica, je izumila pisalni stroj, ki ne dela ropota.

20. stoletje:

1900: Madame Marie Currie je odkrila radij.

1908: Belgijska princesa Štefanija je skonstruirala podložek, ki ohrani omake tople.

1909: Ida Nortonova, Američanka, je izumila polico z odprtinami, kamor se vlagajo jajca.

1924—1934: Madame Frouin je izumila hišo samo z eno sobo, ki se da poljubno razširjati in izpreminjati. — Madame Attenout je izumiteljica bridgovih blokov. — Madame Beauhain je skonstruirala raztezno čašo za jajca. — Madame Valentine je izumila zobno ščetko, ki si sama avtomatično razdeljuje zobno pasto ali zobni prašek. — Madame Bilotte je izumiteljica prav posebne glave za pipe. — Madame Pianelli

je izumila aparat, ki onemogoča prevare pri polnjenju steklenic. — Madame Duchaufour je izumila novo pero za ribiče, madame Carard pa avtomatični kazalec smeri za avtomobile in druga vozila. — Gospodična Lejeune je izumiteljica novih iztikal za električni tok. — Gospa Ries in gospodična Brown sta izumili prstan, ki lahko rabi tudi za zaponko in iglo, gospodična Quentin napravo za hitro orientiranje v velikih mestih, trgovskih zavodih itd., madame Donett varnostno napravo za letala. — Madame Guillet je izumiteljica aparata za prebiranje krompirja.

1934: Gospodična Biguet je izumila pred ognjem varno obleko, ki jo je v Lillu sama predvajala, in svoje SOS granate, ki dajejo svetlobne in dimaste signale. — Gospodična Germaine Gourdon de Montmorency je napravila aparat za pokončavanje komarjev, ki uporablja ultravioletove žarke.

Do tod sega francoska statistika, ki nam podaja že jasno sliko: ne, ženske so zares tudi za izume nadarjene, o fiziološki slaboumnosti se pri njih odločno ne more govoriti.

ŽENA IN TUJSKI PROMET

Mnogo naših žena je že spoznalo, da nudi tujski promet kaj lep postranski zaslužek. Slovenija je tako lepa, da skoraj ni kraja, kjer ne bi moglo uspevati letoviškarstvo. Na žalost še nimamo toliko urejenih razmer, da bi imeli vsi kraji dobro električno razsvetljavo, dobre in zdrave vodovode in lepe, zglajene ceste, ki pospešujejo avtomobilski in s tem letoviščarski promet.

Gospodinja, ki želi sprejeti letoviščarje pod svojo streho, mora najprej dobro pregledati hišo. Ne gre, da tujcu drago zaračunamo prenočišče, če mu ne moremo ničesar nuditi. Prvi in glavni pogoj za prijetno bivanje v letoviškem kraju je zdrava pitna voda, čista in svetla soba, dobra posteljnina, izkratka, snaga povsod!

Slab vtisk napravi na letoviščarja, če ga peljemo k zanemarjeni umazani hiši, češ, tu bo dobil primerno sobo. Hiša naj bo tudi od zunaj lična. O Veliki noči naši kmetje po navadi belijo svoje hiše. Ta strošek ni tako velik, spreten gospodar si sam oskrbi apno in z domačimi prebeli hišo. Okenške okvire umtjemo, steklo v oknih prav tako in okenško polico okrasimo z nageljni, z rožmarinom ali s podobnimi domačimi cveticami, ki dajo hiši prijeten videz. Gorenjske hiše so prav zaradi nageljnove in zaradi svojih snežnobelih zidov zaslovene.

Sobo, ki smo jo namenili tujcem, preslikamo s svetlo, prijazno barvo. Temna barva in gosti vzorci v stenski slikariji napravijo sobo majhno in temno. Ne mislite, da se bo letoviščar ujedal, če bo soba samo pobeljena. Narobe! V pobeljeni sobi se bo letoviščar prav dobro počutil, vam pa beljenje ne bo napravilo velikih stroškov. Če nam denarna sredstva dovoljujejo, da sobo poslikamo, izberimo svetlozeleno, svetlorumenkasto, svetlorožnato ali pa prav svetlomodro barvo. Strop naj bo popolnoma bel, za okrasek je pa lahko ozka bordura v temnejši barvi. Najlepše slikana soba pa napravi slab vtisk, če rojijo v nji muhe in komarji, ki motijo njenemu prebivalcu spanje. Paziti moramo, da ne izberemo za letoviščarje sobe, ki je obrnjena proti hlevu ali gnojišču, ker bo potlej v sobi zmerom vse polno muh in podobnega mrčesa, razen tega pa bo v sobi tudi neprijeten duh. Na kmetih se je časih težko ubraniti mušje nadloge, in če leži hiša v bližini vode, se tudi komarjev ne moremo ubraniti. Spretna gospodinja naj kupi za majhen denar nekaj metrov gaze ali organdija in naj ga napne čez okna od nočnanje strani, kakor smo to pokazali v našem gospodinjstvem koledarju iz predlanskega leta. S tem prepreči, da bi mogle muhe, komarji in podoben mrčes v sobo, čeprav je okno ves dan na

stezaj odprto. Organdi pa propuščajo zrak in v sobi ne bo nikoli soparno ali temno. Razumljivo je, da mora biti organdi ali gaza bele barve.

Kakor smo že omenili, je zelo važno, katero sobo izberemo za letoviščarje. Pri izbiri se moramo ozirati na razgled. Letoviščarju ne bo prijetno, če vidi s svojega okna samo v temno dvorišče, če ima tik pod seboj kovačnico ali kako podobno delavnico. Posebno navdušen pa tudi ne bo, če mu bodo pod oknom neprestano kokodajsale kokoši in ga bo petelin na vse zgodaj že dramil iz spanja s svojim kikirikanjem. Perutnina je pri hiši koristna, tudi letoviščar se je ne bo branil, če bo pečena ležala pred njim na mizi — a v vsaki drugi obliki mu bo zoprna. Zato je dobro, če si gospodinja o pravem času oskrbi primeren ograjen prostor za perutnino, ki bo dovolj oddaljen od tujske sobe.

Zavesa v sobi naj bodo svetle, če so okna majhna. Pri večjih oknih pa lahko izberemo vzorčasto blago. Prt na mizi je lahko iz istega blaga kakor zavesa. Tako dobi vsa soba enotno lice. V «Zeni in domu» smo prinesli ljubeč vzorec za prt in zavesa iz pepitakretona v belomodri barvi. V oglih namiznega prta in v borduri zaves so bili všiti rdeči srčki. Tak prt in take zavesa so prav hvaležne, ker se ne zamažejo tako hi-

tro, hkrati pa napravijo ljubeč vtisk. Kreton ni drag in vsaka gospodinja, ki je količkaj spretna v šivanju, si lahko za majhen denar sama napravi primeren garnituro zaves in prtov za tujske sobe. Če katera izmed naročnic želi krojno polo z opisanim prtom, naj sporoči svoj naslov. Poslali ji bomo krojno prilogo proti majhni odškodnini.

Važno poglavje v letoviščarski sobi je dobra razsvetljava. Pomisliti moramo, da se mnogim letoviščarjem zvečer ne mudi preveč v posteljo, da radi berejo ali pišejo pisma, da je včasih vreme slabo in so tako navezani na svojo sobo. Če nimamo električne razsvetljave v kraju, moramo opremiti sobo z dobro petrolejno stropno svetilko, ne smemo pa pozabiti postaviti še posebno svetilko na posteljno omarico. Mizo postavimo v sredino sobe in tako gost lahko piše in bere ob dobri razsvetljavi in ne bo postal malodušen, če bo zunaj slabo vreme. Petrolejke moramo vsak dan skrbno osnažiti, to se razume samo po sebi. Svetilka mora imeti seveda tudi primeren senčnik. Prav ljubki in poceni so senčniki iz pergamentnega papirja, ki jih spretna gospodinja sama napravi. Če pa hočemo žrtvovati tujski sobi več truda, si napravimo senčnik iz svile, kakor smo že večkrat pokazali v «Zeni in domu». (Dalje prihodnjič.)

Pozor, absolventke učiteljšč!

Vsak dan lahko slišimo tožbe absolventk učiteljšč: «Šest let je že, kar sem maturirala, in še zmerom nimam službe!» Čeprav imamo v Sloveniji še zmeraj premalo šol in nam skoraj na vseh ljudskih šolah primanjkuje učnih moči, je vendarle dosti brezposelnih učiteljic. Mnoge čakajo nekaj let, potlej se pa poročijo. Nekatere izkušajo dobiti službo v pisarnah, a zadnja leta se tudi v trgovskem svetu vrata vse bolj zapirajo. Nekatere se učijo šivanja ali kake podobne obrti, mnoge, žal premnoge pa čakajo in čakajo in se ne morejo znajti. Počasi postanejo malodušne, skrb za bodočnost jih prezgodaj postara, a pomagati si ne znajo in ne morejo.

Predvsem ne smemo postati malodušne! Stari pregovor «Korajža velja!» se je še zmerom obnesel. Treba je poiskati novih poti. V dnevnikih beremo lahko mnogokrat oglase, kjer iščejo gospodinjice in matere izobražene varuhinje in vzgojiteljice. Absolventka učiteljšč, ki ima veselje do vzgajanja mladine, naj izkuša dobiti službo vzgojiteljice. Ker pa je preveč brezposelnih učiteljic in premalo praznih mest vzgojiteljic, je treba iskati še kake nove, a vendar sorodne poti.

Veliko mater poznam, ki zaradi go-

spodinjiskih poslov ne utegnejo z otroki na izprehod. Kako rade bi pošiljale otroke vsak dan na zrak in sonce, pa jim delo tega ne dovoli in nimajo nikogar, da bi jim lahko zaupale svoj naraščaj. Mislim, da bi se prav dobro obneslo, če bi mlada absolventka učiteljšč, ki ima dovolj samostojen nastop in dovolj avtoritete, izkušala dobiti zaposlitev kot spremljevalka otrok. Ker pri eni družini ne bo mogla dosti zaslужiti, lahko sprejme v skrbstvo po več otrok, ki jih potlej ob lepih dnevih vodi popoldne na izprehod. Matere bodo takemu strokovnemu vodstvu rade zaupale svoje malčke. Tri ali štiri otroke od štirih do šestih let bo lahko vodila na izprehode. Med potjo jim bo pripovedovala povestice, jih učila šteti in jim potrpežljivo odgovarjala na njih vprašanja, matere pa bodo vesele, da so njih otroci dve ali tri ure na solncu in svežem zraku.

Tu gre zlasti za uradniške družine, ki ne morejo vzdrževati vzgojiteljice za ves dan ali celo z vso oskrbo. Če pa sprejme absolventka učiteljšč otroke dveh ali treh uradniških družin za popoldanske izprehode, ki jih združi eventualno še s poučevanjem kakega tujega jezika, se ta izdatek razdeli na dve ali tri družine in marsikatera mati se bo za to idejo navdušila. Absolventka pa bo na ta način lahko zaslužila toliko, da bo vsaj skromno živela.

Veseli bomo, če smo s svojim članom pokazali kateri izmed mnogih brezposelnih učiteljic novo pot. In še prav posebno zadovoljni bomo, če nam bo pozneje poročala o svojih uspehih.

Prozorno Pelikan nalivno pero

*Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!*

B. Horvat:

Smernice za vzgojo

(Nadaljevanje.)

Za pridnega otroka je dovolj, če ga vprašamo: «Ali imaš nalogo?» Manj marljivega otroka pa moramo že povprašati, kaj ima za domačo nalogo in ali jo je naredil. Ali: šola hoče privzgojiti otroku čut dolžnosti, ko zahteva od njega, da prihaja točno v šolo. Dom lahko podpira šolo s tem, če otroku omogoči, da pride točno v šolo in mu ne dovoli, da bi zaradi malenkostnega vzroka ostal doma. Ali: učitelj kaznuje otroka, ker ni izpolnil svojih dolžnosti. Če starši to zvedo in če samo rečejo: «Prav ti bodi! Zaslužil si kazen», že podpirajo šolo. Nasprotno pa ne delajo prav starši, ki ščitijo otroka in se vznemirjajo zaradi učiteljevega ravnanja. S tem ne uničujejo v otroku samo čuta za dolžnost, ampak rušijo tudi spoštovanje in ugled učitelja.

Dom lahko uniči vzgojni vpliv učiteljevega postopanja. S tem lahko popolnoma uničimo učiteljev ugled. Dober vzgojni vpliv pa ne more imeti oseba, ki nima ugleda in ki je otrok

ne spoštuje. Vpriča otroka ne smemo kritizirati njegovega vzgojitelja in presojeti njegovega ravnanja.

Kadar otrok zamudi šolo, naj vselej po pravici pove, zakaj je zamudil. Doma pa večkrat naučijo otroka, kaj naj pove, da se opraviči. Tudi to je narobe.

Pravilno je, če starši razodenejo učitelju otrokove napake in dobre lastnosti, da tudi on pomaga z dobro voljo in pozornostjo iztrebiti slabe navade otroka, dobre navade pa negovati in izpopolnjevati.

Tovariši in okolica. Otrokov tovariši imajo velik vpliv na njegov duševni razvoj. Posebno se kaže ta vpliv pri vzgoji otrokove volje.

V občeivanju s tovariši se razvije v otroku nagnosko posnemanje. To občeivanje mu daje priliko, da poizkuša storiti to, za kar doslej v sebi ni čutil dovolj sposobnosti, in da napne vse svoje moči, da premaga težave. V družbi tovarišev, s katerimi se igra, se razvije v otroku čut skupnosti, kar je gonilna sila mnogih dobrih dejanj. Tudi se razvija v njem tekmovanje, kar mu je lahko v velik prid, lahko pa vzbudi v njem tudi zavist, častihlepnost in maščevalnost, in to je slaba stran tovarišije.

Kljub temu, da si otrok dosti slabih lastnosti lahko prisvoji z občeivanjem od svojih tovarišev, ga vendar ne smemo odvracati od njih. Dobrih lastnosti, ki mu jih nudi občeivanje s tovariši, ne moremo z ničimer nadomestiti. Slabe vplive pa lahko preprečimo, če nadzorujemo otrokovo družbo. Spoznati moramo najprej otroke, s katerimi se naši otroci družijo, in njih last-

nosti, in če vidimo, da to ni primerna družba zanje, jih ne pustimo v njih družbo.

Vsa človeška družba je otrokova vzgojiteljica. Od družbe ne smemo odtegniti razvijajoče se človeške duše. Sorodniki, znanci, tovariši, vsi vplivajo na vzgojo otroka, samo da nekateri v dobrem, drugi pa v slabem smislu. Zato naj ne bodo domača vrata odprta lahkomišelnim sorodnikom in tovarišem, ampak ljudem lepih svojstev in vzvišenih idej, na katere vsakdo s spoštovanjem gleda.

Izbira poklica. Ko smo si izbrali poklic, smo si usmerili tudi svoje življenje. Kdor si brez pomisleka izbere poklic, tega življenje je prisiljeno, težko breme, kratko in malo, zgrešeno življenje. Človek pa, ki je zgrešil svoj poklic, opravlja svoje delo malomarno in brez veselja ter škoduje sebi in vse, človeški družbi.

Največ ljudi ne vodijo pri izbiri poklica zmožnosti in veselje, ampak sebični nameni. Vsakdo bi rad lahko, gosposko in udobno živel, le malokdo se navdušuje za vzvišene cilje.

Kdor hoče svoje dolžnosti zvesto in z ljubeznijo izpolnjevati, naj si izbere poklic, za katerega čuti sposobnost. Preden si ga pa izberemo, dobro preiščimo samega sebe, šele potem se odločimo. Premislimo, kakšen vpliv ima na nas svet, to je, ljudje s svojimi napakami in nazori, kaj je lahko nevarno za nas, koliko smo samostojni, kateri poklic nas najbolj veseli, katere se najbolj zлага z našimi zmožnostmi in kateri bi nam lahko nudil zadovoljnost za vse življenje.

Kako pripravimo za dojenčke sadne sokove in zelenjavo

Povedali smo že na tem mestu, da mora dobivati dojenček, kadar ima tri mesece, sadne sokove in zelenjavo kot dodatno hrano. Prvo, kar dobiva, je limonov in pomarančni sok. Iz limone ali pomaranče iztisnemo sok, ga precedimo in osladimo ter dajemo dojenčku z majhno žličko. Limonov sok lahko zmešamo s prekuhano ohlajeno vodo ali pa z lahkim kamiličnim čajem. Soka iztisnemo samo toliko, kolikor ga otrok potrebuje, najprej eno do dve žlički, pozneje pa vedno več. Šele ko je otroku pet mesecev, mu damo lahko ves sok od ene pomaranče. Ostalo limono ali pomarančo shranimo pod kozarcem na hladnem prostoru. Če iztisnemo več soka, kakor ga potrebujemo, ga ne smemo hraniti. Postani sok se pokvari in otroku lahko škodi.

Ko ima dojenček štiri mesece, mu začnemo dajati tudi sok od surovega rdečega korenja ali paradižnika. Korenje najprej dobro umijemo in očistimo, potlej ga nastrgamo in precedimo sok skozi čisto platneno krpo. Prav tako pretlačimo tudi paradižnike in nastrgano jabolko.

V tej starosti začnemo otroku dajati tudi špinačo. Špinačo dobro operemo in skuhamo, če le mogoče v sopari, drugače pa v nekaj žlicah vode. Kuhano špinačo pretlačimo s tekočino vred in zamešamo vanjo za lešnik presnega masla.

S šestim mesecem dobiva dojenček tudi nastrgano jabolko. Skraja nastrgano jabolko še pretlačimo skozi sito, pozneje pa mu dajemo samo nastrgano jabolčno meso. Če imamo v kuhinji oster, droben strgalnik, lahko nastrgamo tudi lupino, seveda pa moramo jabolko prej dobro umiti in zbrisati. S šestim mesecem dobi otrok tudi že krompir, korenje, kuhano solato, karfiž in kolerabo. Zelenjavo očistimo in dobro operemo. Kuhamo jo z majhnim dodatkom vode, še bolj v sopari, da se toliko omehča, da jo moremo pretlačiti skozi sito. Nežna zelenjava bo kuhana v nekaj minutah. Z dolgim kuhanjem uničimo precej vitaminov, ki jih otrok potrebuje. Nato zelenjavo pretlačimo skozi sito, vode, v kateri se je kuhala zelenjava, pa ne smemo odliti, ker je v nji mnogo rudninskih soli, zato dajmo že skraja samo toliko vode, kolikor je zelenjava potrebna, da se ne prime. V pretlačeno zelenjavo dajemo za lešnik presnega masla, ki naj se

v nji raztopi. Masla ne smemo prej topiti na štedilniku, ker s tem uničimo vitamine, ki jih ima presno maslo obilno v sebi. Namesto presnega masla lahko vzamemo tudi sladko smetano. Dojenčku lahko dajemo tudi po več zelenjav hkrati, n. pr. korenje, krompir in karfiž. Najprej skuhamo korenje, ki se bolj počasi kuha, pozneje dodamo še krompirja in karfiž. Poleg jabolk lahko dobi otrok še drugo sadje, n. pr. marelice, češnje, češplje, grozdje, jagode, kar pač imamo, med nastrgano sadje pa lahko nadrobimo še kos prepečenca ali dober piškot.

V desetem mesecu dobi otrok sladko zelje, ohrovt, repo, grah. Vse te zelenjave pripravimo prav tako, kakor smo zgoraj opisali. Kompotov ne kuhajmo, če ima otrok rad surovo sadje, ki je mnogo bolj zdravo. Če otrok ne mara surovega sadja, potlej mu skuhamo kompot, vendar ga pa moramo pretlačiti.

Če otrok kakšno prikuho odklanja, ga ne silimo z njo, dajmo mu drugo. Čez nekaj časa poizkusimo spei s prvo. Če je še vedno ne mara, gotovo ne prija njegovemu želodčku. Ko ima otrok eno leto, sme jesti vse prikuhe. Dokler otrok ne zna žvečiti, moramo vse prikuhe pretlačiti. Zelenjave v kosih otrok ne more prebaviti in mu nič ne koristi. Po nepotrebnem mu tako obtežujemo želodček, ki se večkrat zaradi tega pokvari. Prav iz tega razloga imajo nekateri otroci v prvih letih težave z želodcem, večkrat jih grize in napenja, zaprti so, pozneje jih pa spet muči driska, ki ji ne vemo vzroka. Tega so največkrat krive matere, ki si ne vzamejo dovolj časa, da bi otroku pravilno pripravile zelenjavo. Kolikokrat valijo matere krivdo za zavijanje dojenčka na gliste, pa je kriva samo neprimerna hrana.

Otrok mora že zgodaj dobivati zelenjavo in sadje, ker potrebuje za pravilno rast rudninskih soli, zlasti železa, apna in vitaminov.

Nepravilno je, če kuhamo zelenjavo za otroka v goveji juhi, ki jo pripravljamo za odrasle. Juha potegne iz zelenjave soli, z dolgotrajnim kuhanjem uničimo mnogo vitaminov, in otroku ne ostane drugega kakor težko prebavljiva staničina. Lahko uporabimo tudi zelenjavo iz juhe, vendar pa ji moramo dodati surovega soka od korenja ali kake druge zelenjave. Prikuh, ki jih pripravljamo za dojenčke, ni treba soliti, otrok soli prav nič ne pogreša, čim pozneje jo dobi, toliko boljše zanj. Saj zdravniki vedno bolj priporočajo neslano hrano.

Vsaka mati bo gotovo vedela, da so silno škodljive tudi razne začimbe, kakor n. pr. paprika, poper, kis in druge take reči. Mati naj ne daje pokušati

Poizkusite novi Cutex-lak za nohtel. Namažete se na lahko. V steklenički se ne zgosti. Elegantne dame dajejo povsod prednost novim skladnim barvam. »Rust«, »Old Rose« in »Robin Red«.

CUTEX
TEKOČI LAK ZA NOHTE

otroku začinjnih jedi, zakaj nekaterim otrokom so prav vseč in se pozneje ne marajo več zadovoljiti s svojo lahko hrano. Malo česna ali malo stolčene kumine in janeža pa otroku časih v prikuhi prija in mu ne škodi. V prihodnji številki bomo povedali, kako je treba pripraviti juhe za dojenčka. (a, b, c.)

O pijačah

Kako škodljiv je alkohol v svojih posledicah, če ga kdo preveč zaužije, ve vsak pameten človek. Dolžnost vsakega izobraženca je, da se pridruži borbi proti prevelikemu uživanju alkoholnih pijač. Dokler primanjkuje toliko otrokom mleka za vsakdanjo hrano, moramo pijačevanje samo obsojati. Danes ne vidimo v možu, ki na dušek izpije liter vina, junaka, temveč le nedostojnega člana človeške družbe. Izobraženci, zlasti pa še ženske, se ogibajo ljudi, ki se radi opijejo.

Družanost je mogoča tudi brez alkoholnih pijač. Le pogledjmo kdaj v naše

*Zjutraj seveda,
posebno pa zvečer:*

Chlorodont-zobna pasta

letovišarske kraje. Mnogokrat bomo lahko opazovali veselo smučarsko družbo, ki se zadovoljuje s čajem. Časih se pa le zgodi, da pridemo v družbo, kjer se iz vljudnosti ne moremo ogniti pitju alkoholnih pijač. Toda s tem še zdavnaj ni rečeno, da bi se morali opiti! Navada, da kozarec izpraznimo do dna, če smo komu napili, se je preživela: zdaj zadostuje, da napravimo samo požirek. V družbi dobro vzgojenih ljudi se ne bo nihče norčeval, če kdo alkoholnih pijač sploh ne pije. Med naraščanjem se močno širi odpor proti alkoholu, saj dobimo danes ta dan med akademiki že mnogo abstinentov. V borbi proti alkoholu je šport naš največji zaveznik. Kadar se mladi ljudje snidejo, naj ne bo pijača glavna točka programa, temveč naj bo le v osvežilo in okrepčilo.

Če pridemo v goste in nam postrežejo s pijačo, je dobro, da vemo osnovna pravila, kako jih zauživamo.

Kako točimo?

Če odpremo steklenko vina, moramo zgornji rob vratu z vogalom čiste servijete dobro zbrisati. Nato natočimo nekoliko vina najprej v svoj kozarec, da ne dobijo drugi kakih smeti, ki so morda ostale od zamaška v steklenki. Če pa imamo na mizi odprto vino ali pa pivo, natočimo najprej drugim in šele nazadnje sebi. Vsak kozarec napolnimo le za dober prst pod robom. Če natočiš gostu kozarec prav do roba, ga spraviš samo v zadrego. Bal se bo nesti kozarec k ustom, češ, zdaj in zdaj se mi bo zgodila nesreča, ali bom polil prst ali soseda ali pa svojo boljšo obleko! Zadnji ostanek vina ali piva v steklenici natočimo sebi. Nataknanje prepuščamo zmerom gospodom. Če ne želimo več pijače, odmaknemo kozarec in prosimo gospoda, ki toči, naj nam ga ne napolni več. Ne smemo pa v

takem primeru položiti roke na kozarec. Vljuden in dobro vzgojen gospod ne bo po sili nataknil ženskam vina, če vidi, da se ga branijo.

Kako držimo kozarce?

Kozarec s podstavkom primemo za stebelce, ki veže kelih s podstavkom, ne pa za kelih! Kozarec z ročko primemo za ročko. Kozarec brez podstavka in brez ročke primemo pod sredino, torej za spodnjo polovico. Pri tem ne smemo odkrečiti mezinca od ostalih prstov. Okrečen mezinca napravi kaj gizdalinski vtisk!

Kako trčimo?

Če s kozarci trčimo, dvignemo svoj kozarec in se z njim na lahno dotaknemo sosedovega, da zazveni. S kozarci za pivo ali liker v splošnem ne trkamo, temveč kozarec samo dvignemo in nadržavamo s primerno besedo, preden izpijemo. Ko smo pijačo izpili, postavimo kozarec nazaj na svoj prostor, to je na desno od krožnika.

Kaj bi rekle naše babice?

Filmska družba kaže v novem žurnalu novo generacijo žen v najrazličnejših strokah dela in sporta. Sedimo v prijetni tišini, gledamo na platno in pred očmi se naglo vrstijo žene in dekleta vseh dežel in svetovnih strani. Ravno nastopa ameriška plavalka v tekmi za nov rekord in brž nato skakalke, ki neizrečeno elegantno skačejo v vodo, kar

Veramon-ovitek z 2 tabletama

Ta zavojček zmora odslej vsakdo. Prosimo napravite poizkus in prepričali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

Oglaš. reg. pod št. 311. 25.400 od 4./X. 1937

zahteva prožnost, pogum in tudi popolno zdravje. Komaj smo se prebudili iz začudenja, že slišimo ropot motorja, ki je poganjal letalo gospe Lindberghove na poti okrog sveta. Zdaj nas gleda lepi junaški obraz zdaj že mrtve «leteče učiteljice» miss Earhardtove, ki je pravkar dokončala enega izmed svojih ve-

Scherkovi Nasveti

Puder, ki se obdrži,

je «Scherkov Mysticum puder». Ta puder prekaša vse druge s svojo sestavo in ker je nedosegljivo fin in duhteč.

Prekrasna usta po obliki in barvi do Scherkovo rdečilo za usta, ki pa ni kričevce.

Gospa! mnogo bolj Vas bo ljubil, če mu ublažite neprijetnost pri britju. Nabavite mu «Torr vodo», ki ne učinkuje samo antiseptično, marveč napravi kožo tudi gladko in nežno.

Pošljem Vam prav rad vzorec, če pošljete svoji nastojateljski Ljudviti Schön, Zagreb, Jelačićev trg. 1 ter priložite Din. 3.— v poštini znamkah za poštnino.

ŠOLAZANEGOVANJE LEPOTE

Najprej, kar morate storiti vselej, kadar začnete negovati obraz, je: očistite obraz temeljito s Scherkovo vodo! Potem pa čitajte, kaj Vam govori knjižica o Scherkovi vodi za obraz. Lepo lahko deluje samo koža, ki je do znojnic očiščena. Tudi Vi boste postali lepi, če boste negovali obraz s Scherkovo vodo. Dobi se v vseh boljših stekovnih prodajalnah za ceno Din. 18.-, 35.-, 56.- itd.

SCHERK PARIS - NEW YORK

likih letov. Na belem platnu beži sonce in poletje; kakor bi trenil, smo pri zimskem sportu in občudujemo drsalne umetnice, ki plavajo kakor baletke po gladkem ledu. Potem se pojavijo ženske v prilagajočem se kroju — to je skupina hitrih drsalk, ki tekmujejo kakor moški. Smučarke drevijo po sneženi plani in skačejo s skakalnic. Ženske se odlikujejo tudi v lahki atletiki, mečejo disk in kopje. In avto in motocikel? Tudi tu ne zaostajajo za moškimi.

Ta pogum že sam na sebi napoveduje, da dobivajo in bodo dobivale ženske tudi pri delu mesta in položaje, ki so jim bili nekoč zaprti s sedmimi ključavnicami. In zaradi tega niso nič slabše. O gospe Lindberghovi vemo, da študira skupaj s svojim možem načrte novih letal, da neumorno proučuje tehniške konstrukcije, toda vemo tudi, kako skrbi za svoje gospodinjstvo in za svojega otroka, kako se mu žrtvuje. Ne recite, da je to izjema. Je sto tisoč žen, ki opravljajo odgovorno delo in se posvečajo svojemu poklicu, a pri tem vzgajajo tudi otroke, in ne moremo jim ničesar očitati. Mnogo je dovtipov, češ da so žene prav za prav lutke, ki podleajo samo muhavosti mode. Tudi take so, toda med moškimi so tudi podobni primeri. Večina pa je drugačna tako pri ženskah, kakor pri moških.

Reg. rep. S. Br. 7005/38

Kaj bi temu rekle babice? Nekatere se morda nad tem spotikajo. Toda, hvala Bogu, je tudi že mnogo babic, ki razumevajo nove oblike in dolžnosti življenja.

Spomladi Vas polepšavajo kreme „LA TOJA“

ki hranijo, zdravijo in tonizirajo kožo.

Crema universal „La Toja“ za stalno uporabo / Crema sin grasa „La Toja“ (suha) / Crema normal „La Toja“ (mastna) / Cold cream „La Toja“ (mastna, hranilna) / Preparete „La Toja“ dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah / Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: „CHEMOTECNA“, družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 10.

Mamica!

Vaš dojenček potrebuje za razvoj svojega ogrodja krepko, toda lahko prebavljivo naravno dopolnilo materinemu mleku.

DAJTE MU

ŽIKIN SPECIALNI STERILIZIRANI ZDROB ZA DOJENČKE IN BOLNIKE.

Dobite ga pri svojem špeceristu, lahko pa ga naročite tudi pri nas. 3/4 kg pošiljka, ki zadostuje dojenčku za dobo 3—4 dni, stane s povzetjem Din 24.50.

Pražarna Žika, Ljubljana

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Špinačna juha. 2. Nasoljen jezik (190). Krompirjev ali grahov piré. Kompot iz rabarbare.

Zvečer: Pljučka v omaki. Kruhovi cmoki.

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha z možganskimi žličniki. 2. Govedina. Krompir v omaki. 3. Kruhov puding (432) s šodojem.

Zvečer: Krompirjevi štruklji (252). Solata.

Sreda.

Opoldne: 1. Ričet. Kislo zelje. 2. Palačinke.

Zvečer: 1. Prekajena svinjina (iz ričeta). 2. Kava.

Četrtek.

Opoldne: 1. Krompirjeva juha. 2. Dušen koštrun. Močnat žličniki. 3. Pomaranče.

Zvečer: Šunkov puding. Gobova omaka.

Petek.

Opoldne: 1. Belušna juha z rižem. 2. Pečena riba (124). Mešana solata z majonezo. 3. Sirov narastek.

Zvečer: Ajdovi žganci. Kislo zelje.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha s fritati. 2. Govedina. Krompirjevi svaljki. Vinška omaka.

Zvečer: Riž z gobami. Solata.

Nedelja.

Opoldne: 1. Perutninska ragu-juha. 2. Preslaninjena pečena kokoš. Dušen riž. Pesa. 3. Zamorec v srajci.

Zvečer: Narezane safalade v solati. 2. Špinača z ocvrtimi jajci.

Velikonočna nedelja.

Opoldne: 1. Gorčični krompir s slaniki (predjed). 2. Pomladanska juha (45). 3. Nadevane telečje prsi. Mešana solata. Potica.

Zvečer: 1. Šunka. Nadevane jajčne košarice. Hren. 2. Potica. Čaj.

Opomba. Številke v oklepaju pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za ležee natisnjena jedila prinašamo recepte.

Možganski žličniki.

10 dkg možganov osnažimo, sesekljammo in nekoliko prepečemo na masti, na kateri smo prej zarumenili malo drobno sesekljan čebule. Posebej vmešamo 2 dkg masti, pridenemo 1 jajce, drobno sesekljanega peteršilja, soli, popra in približno pest drobtin. Iz te zmesi zajemamo žličnike in jih skuhamo v juhi.

Šunkov puding.

½ kg šunke ali prekajenega mesa drobno sesekljammo in mu lahko primešamo tudi nekoliko sesekljan surove teletine. S koščka kruha obrežemo skorjo in namočimo sredico v mleku ter jo v njem dobro prevremo in ves čas pridenemo mešamo. Ko se zmes ohladi, ji pridenemo sesekljan meso, 2 žlici presnega masla, soli, drobno sesekljanega peteršilja, popra, 3 rumenjake in sneg iz treh beljakov. To zmes stresemo v dobro pomazano (s presnim maslom) posodo za pudinge in jo kuhamo eno uro v sopari. K puding u serviramo gobovo omako.

Belušna juha z rižem.

Riž skuhamo v goveji juhi. Posebej skuhamo v slani vodi četrt kg belušev, jim potem porežemo vršičke, ostali del belušev pa pretlačimo. Nato pridenemo kuhani juhi z rižem beluševe vršičke, drobno sesekljanega peteršilja, pretlačene beluše in zvrhano žlico nastrganega parmezana ter jo osolimo in opoprmo.

PARFUM FORVIL PARIS

Mešana solata z majonezo.

½ kg drobnega fižola, ½ kg leče, ½ kg krompirja, 1 peso in 1 cvetačo skuhamo vsako posebej. Nato naredimo majonezo takole: 3 v trdo kuhane rumenjake, 2 sesekljeni kisli kumarici, 2 dkg kaper in 3 sesekljane sardelice dobro premešamo. Tej majonezi primešamo kuhano sočivje in zelenjavo, začинimo vse skupaj kakor vsako solato, zložimo v obliki grmade v plitvo skledo, ki jo ob strani in po vrhu okrasimo z majonezo ter s peso in cvetačo, ki smo ju bili prej odvzeli v ta namen. To solato naredimo lahko že prej ta dan in naj stoji do drugega dne na hladnem.

Sirov narastek.

10 dkg presnega masla, 4 rumenjake in 10 dkg sladkorja dobro vmešamo. Potem dodamo 10 dkg pretlačenega sira, 10 dkg poparjenih olupljenih in zmletih mandeljnov, nazadnje pa še sneg iz 4 beljakov. To zmes stresemo v dobro pomazano kozico in jo spečemo. Proti kraju polijemo narastek z mlekom in ga porinemo še za nekaj časa v pečico. Ko popije mleko, je pečen in bolj sočnat.

Preslaninjena pečena kokoš.

Mlado kokoš znotraj in zunaj osolimo in pomažemo z oljem ter ji preslaninimo hrbet in prsi. Ko jo denemo v pekačo, jo polijemo z raztopljeno mastjo ter pečemo v precej vroči pečici in jo prav pogosto oblijemo s sokom. Pečeno kokoš vzamemo iz pečice in jo razreže-

»Škoda, da nisem tega že prej vedela!« vzklikne vsaka gospodinja, ki pokusi riženo rižno kavo Žiko. »Saj je res izvrstna, po okusu pravi kavi zelo podobna, poleg tega pa še celo cenejša od drugih kav, ker porabi izredno malo sladkorja!«

mo, masti pa prilijemo 1—2 žlici vode, vse skupaj prevremo in s tem sokom polijemo zložene narezane kose.

Gorčični krompir s slaniki.

Slanike po dolgem razpolovimo, izločimo hrbtenico in jih položimo na pripravljen gorčični krompir, jih poškrpimo z oljem in denemo na vsako polovico ploščico tanko narezane čebule. Lahko jih polijemo tudi z belim vinom.

Recept za gorčični krompir je v naši kuharski knjigi »Kako naj kuham« pod števil. 356.

Nadevane jajčne košarice.

10 jajc skuhamo v trdo, jih počez razpolovimo in vzamemo iz vsakega rumenjaka. V skledi mešamo te rumenjake z oljem, da se zmečkajo, dodamo drobno sesekljane čebule, gorčice, sesekljanih ali pretlačenih sardin in malo popra ter poškrpimo to zmes z limonovim sokom. S tem nadevamo razpolovljene beljake, okrasimo vsako polovico z vejico peteršilja in zataknejo na oba kraja ročaj iz limonovega olupka.

Kako kuhamo šunko.

To opravilo je sicer čisto preprosto, pa vendar prizadeva marsikateri začeti-

nici, ki bi družini o veliki noči rada postregla z dobro šunko, veliko skrb. Zato morda tudi to navodilo ne bo odveč.

Kadar nameravamo kuhati šunko, jo namakamo prej 24 ur v mrzli vodi, da potegne iz šunke sol. Nato jo denemo kuhat v velik lonec tako, da lahko plava po širini, in sicer v mrzlo vodo. Ko voda zavre, potegnemo lonec h kraju, tako da ves čas počasi in enakomerno vre. Kako dolgo šunko kuhamo, je odvisno od njene velikosti. Za vsak kilogram računamo približno po 40 minut. Kuhano šunko pustimo v isti vodi tako dolgo, da se ohladi.

(Nadaljevanje.)

Ali lahko vzredimo skupaj piščance različne starosti?

Tega ne smemo storiti, zakaj starejši in močnejši piščanci bi nadlegovali manjše in slabotnejše, jih kljuvali in pri jedi odrivali. Vse napake pri vzreji in ovire v rasti se kasneje maščujejo (takšne kokoši pričnejo veliko pozneje nesti, so slabotnejše, manj odporne itd.) in jih največkrat ne moremo več popraviti.

Kaj naj storimo, da bi kokoš prenehala kločiti?

Kokoši, ki kloči, ne smemo stradati, privezati, potopiti v mrzlo vodo ali pa kako drugače s silo odvaditi kločenja. Ampak nasprotno, celo dobro jo moramo krmiti, in sicer s krmo, ki ima v sebi dosti beljakovin, da se jajčnik, ki se je začel skrajšati, čimprej zopet opomore.

Kakor hitro opazimo, da kokoš kloči, jo denimo v poseben kurnik, ki ima krog in krog in tudi spodaj letve, na vrhu pa streho, tako da pride tudi od odspodaj zrak do živali. Največkrat preneha kokoš že v 2 do 3 dneh kločiti.

Kaj bi danes skuhala? To je vprašanje, ki si ga mora pač pogosto zastaviti gospodinja, zlasti tista, ki hoče, da njena družina ne bo jedla vselej istih jedi. Da se temu ogne, mora imeti vsaka žena priročno knjigo, kjer ne bo imela samo v vrstnem redu našteje razne jedi, ampak tudi že sestavljena kosila, po možnosti s stroškovniki za posamezne jedi. Tako knjigo smo že dolgo pogrešali, zdaj pa jo je izdala založba »Žene in doma« za vse naše gospodinjke. Knjiga ima naslov »Kako naj kuham?« V njej bodo dobile res vse, kar si žele. Najprej so splošni nasveti o kuhanju, o varčeva-

Kaj je »Bayer?«

Že 50 let proizvaja »Bayer« zdravila.

Od tega časa »Bayer« vztraja v borbi proti trpljenju človečanstva.

Danes je »Bayer« svetovno podjetje, čigar glas sega na vse kontinente sveta.

Med mnogimi neogibno potrebnimi zdravili, ki so raznesla slavo firme »Bayer« je tudi Aspirin kot popularen preparat proti revmatizmu, prehlajenju in bolečini. Aspirin je zadnjih 40 let v obliki tablet najbolj razširjeno zdravilo na svetu.

ASPIRIN

PROIZVOD ZAUPANJA!

Oglas je registriran pod Sp. br. 751 od 17 avgusta 1937

Mojstrovina

**z Dr. Oetker-jevim
PECILNIM PRAŠKOM**

nju, o sestavljanju jedilnikov in — kar je zlasti potrebno — o pravilnem serviranju. Ti članki so vsi opremljeni s potrebnimi nazornimi slikami. Receptni del vsebuje precej čez 500 jedi, torej toliko, da bo pač dovolj za vsako še tako izbirčno gospodinjstvo. Najdragocenejši del pa so vsekakor sestavljeni jedilniki za posamezne tedne v letu. Pri njih so vse jedi označene z zaporednimi številkami, tako da jih gospodinja takoj najde v seznamu receptov. Torej nad vse priročna in res potrebna knjiga, ki bo pregnala ženi marsikatero uro skrbi in premišljanja.

Vzlic velikemu obsegu stane knjiga samo 50 dinarjev, naročnice mesečnika «Žena in dom» pa jo dobe za polovično ceno (15 dinarjev). Naroča se pri upravi «Žene in doma» v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8. Knjigo toplo priporočamo, vsem tistim, ki se zanimajo za revijo «Ženo in dom», pa svetujemo, da zahtevajo od uprave poizkusno številko, ki jo dobe brezplačno.

LJUBLJANA SE ŠIRI

Ljubljana se širi v vse smeri, poseben razmah pa je pričakovati v pravcu Save, kakor hitro bo rešeno oziroma izvedeno vprašanje poglobitve železniške proge.

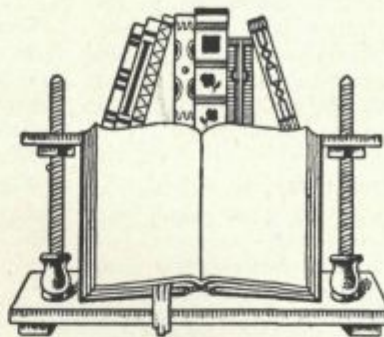
Toda ne le širi, temveč tudi obnavlja se na vseh koncih in krajih, o čemer se lahko prepričate skoro na vsakem koraku.

Le pogledjte posamezne ulice in ceste v središču mesta. Druga za drugo se dvigajo nove štiri- do šestnadstropne stavbe. Človeku se zdi, da hočejo preprečiti dostop sončnim žarkom, s katerimi je Ljubljana posebno v zimskih mesecih tako skopo obdarovana. Zato pa svobodno zadihaj, ko prideš na Kongresni trg, to resnično središče Velike Ljubljane. Tu je zraka, svetlobe, zelenja, razgleda na grad in lepo obnovljeno pročelje Nunske cerkve. Na nasprotnem vogalu obnovljena v sončnih barvah hiša št. 15, v kateri ima že 15 let svoje, sedaj že skoro do po-

Najlepši okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno vezanimi knjigami. — Lepo vezavo, od preproste do najfinejše, Vam oskrbi knjigoveznica

JOŽE ŽABJEK

LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA ŠTEV. 10

Telefon 24-87

Izdelava vsakovrstnih trgovskih knjig po naročilu, kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih del. Lastni črtni stroj.

slednje možnosti razširjene poslovne prostore manufaktura Novak. Deset lepo urejenih velikomestnih izložb je privlačnost za vsakogar. Novi, okusno izvršeni svetlobni napis je prijeten za oko in prispeva k celotni zunanosti estetskega lica Kongresnega trga in Ljubljane.

Sedaj, ko se bliža Velika noč in sončna spomlad, ko bosta postala zimski plašč in suknja odveč, ko boste potrebovali površnik, pomladni plašč, lepo obleko in drugo, se spomnite te naše najlepše točke — Kongresnega trga. Ozrite se na Novakove izložbe in vedite, da boste tam postreženi z najnovejšim in kakor vedno tudi najceneje.

KAJOK JUHI SOLI,

tako je treba vsaki kavi dodati dobro mero «Pravega Francka». Dodajte ga rajši malo več kakor pa premalo, zlasti če jo pripravljate iz žitne kave. «Pravi Franck» izpopolni okus in aromo ter naredi kavo bolj tečno.

Za Vaše najmanjše dete imamo lepe vozičke, ki jih dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

Šivalni stroji - motorna in navadna
kolesa - igrače. - Naročnice popust.

S. REBOLJ & DRUG

LJUBLJANA, Gospodetska cesta šte. 13, Kolizej.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 87.—. Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/1. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Ivan Ovsenik v Ljubljani.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

KLISJEJE

ENO- IN VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uveneje polti. Pridobite si spet -sno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušen! boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

Lepo nagrado

dobite, če nam pridobite novo naročnico.

Širite „ŽENO IN DOM“

Preberite uvodnik, ki je v tej številki.

Ne samo vrabci na strehi

ampak tudi ptički v pomladnem cvetju že pojo,
da smo za pomlad in poletje pripravili našim
odjemalkam in odjemalcem presenečenje

Pravkar smo dobili novo zalogo
vsakovrstnega modnega manu-
fakturnega blaga v različnih
vzorcih, v odlični kvaliteti in
n i z k i c e n i

PRIDITE, POGLEJTE IN IZBERITE!

VELEMANUFAKTURA

A. E. Škaberne
Ljubljana

**POSEBEN ODDELEK ZA
ZAVESE IN LINOLEJ!**